ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ
ગાંધીનગર

ધોરણ-12 (સામાન્ય પ્રવાહ)

(ગુજરાતી માધ્યમ)

પ્રશ્નબેંક-2008

વિષય : મનોવિજ્ઞાન

પ્રકાશક
સચિવ
ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ
સેક્ટર 10-બી, જૂના સચિવાલય પાસે,
ગાંધીનગર-382043

મનોવિજ્ઞાન (141)

વિભાગ - A

- **નીચે આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો.**

(1) મુશ્કેલ પરિસ્થિતિમાંથી રસ્તો શોધવાની શક્તિને શું કહે છે ?

(A) ગ્રહણશક્તિ (B) સુઝ

(C) માનસિક સજાગતા (D) હોંશિયાર

(2) બુદ્ધિનો ત્રિપુટી સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે

(A) સ્ટર્ન બર્ગ (B) ગાર્ડનર

(C) સાયમન (D) જે.પી.દાસ

(3) કેટલો બુદ્ધિઆંક ધરાવતી વ્યક્તિને પ્રતિભાસંપન્ન કહેવાય ?

(A) 70 થી ઓછા (B) 70 થી 100

(C) 100 થી 130 (D) 130 થી વધુ

(4) બુદ્ધિઆંકનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો હતો ?

(A) સ્ટર્ને (B) ગાર્ડનરે

(C) બિનેએ (D) ટર્મને

(5) બુદ્ધિનો બહુવિધ સિદ્ધાંત કોણે રજૂ કર્યો ?

(A) સાયમને (B) સ્ટર્ન બર્ગે

(C) ગાર્ડનરે (D) જે.પી. દાસે

(6) માણસની ખૂબ મૂલ્યવાન મૂડી કઈ છે ?

(A) પૈસો (B) તાકાત

(C) બુદ્ધિ (D) ભાષા

(7) પર્યાવરણમાં ઉપજતી ઘટનાઓ ઉપર તરત ધ્યાન રાખી તેનો અર્થ સમજવો એટલે શું ?

(A) માનસિક સજાગતા (B) ચપળતા

(C) સૂઝ (D) વિવેકશક્તિ

(8) નીચેનામાંથી કયા બુદ્ધિના ઉપયોગના પરિણામો છે ?

(A) ચપળતા અને સજાગતા (B) સમજણ અને તર્કક્રિયા

(C) વિવેકશક્તિ અને ગ્રહણ શક્તિ (D) ચતુરાઈ અને ચાલાકી

(9) વ્યક્તિ વધુમાં વધુ બુદ્ધિનો કેટલો વિકાસ સાધીશકે તેની હદ શાના વડે નક્કી થાય છે ?

(A) પર્યાવરણ (B) શાળા

(C) વારસા (D) વ્યક્તિત્વ

(10) સચિન તેંડુલકર, સાનિયા મિર્ઝા જેવા રમતવીરો તેમજ અમિતાભ બચ્ચન, શાહરુખખાન જેવા અભિનેતાઓમાં કેવી બુદ્ધિ જરૂરી છે ?

(A) દૈહિક-શરીરગતિલક્ષી (B) અવકાશીય

(C) વ્યક્તિ અંતર્ગત (D) નૈસર્ગિક

(11) બુદ્ધિ વિશેનો શરીરલક્ષી સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ?

(A) સ્ટર્નબર્ગ (B) ગાર્ડનર

(C) જે.પી. દાસ (D) વેક્સલર

(12) DAT કસોટી સમૂહ વડે કયા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપી શકાય ?

(A) 1 થી 4 (B) 5 થી 7

(C) 8 થી 12 (D) ઉચ્ચ શિક્ષણના

(13) જયેન્દ્રની શારીરિક વય 8 વર્ષની છે અને તેનો બુદ્ધિઆંક 125 છે, તોતેની માનસિક વય કેટલી હશે ?

(A) 6 વર્ષ (B) 8 વર્ષ

(C) 10 વર્ષ (D) 12 વર્ષ

(14) ભારતમાં બંગાળી ભાષામાં પ્રથમ બુદ્ધિ કસોટીની રચના કોણે કરી હતી ?

(A) મહાલનબીસે (B) ડૉ. રાઈસે

(C) ડૉ. કૃષ્ણકાન્ત દેસાઈ (D) ડૉ. કુસુમબેન ભટ્ટ

(15) નવી માહિતી કે વિચારોને સમજવાની શક્તિને શું કહે છે ?

(A) વિવેકશક્તિ (B) માનસિક સજાગતા

(C) હોશિયારી (D) ગ્રહણ શક્તિ

(16) DAT કસોટીઓનું ભારતીય રૂપાંતર કોણે કર્યું છે ?

(A) જે.એમ. ઑઝાએ (B) કૃષ્ણકાન્ત દેસાઈએ

(C) મહાલનબીસે (D) ડૉ.રાઈસે

(17) યોગ્ય અને અયોગ્યનો તફાવત ઓળખવાની શક્તિને શું કહે છે ?

(A) ચતુરાઈ (B) વિવેકશક્તિ

(C) સૂઝ (D) ચપળતા

(18) આપણી બધી પ્રવૃત્તિઓનું કેન્દ્ર કયું છે ?

(A) સ્વ (B) આવેગ

(C) બુદ્ધિ (D) વર્તન

(19) જયારે આપણે આપણામાં હાલ રહેલા ગુણ-દોષો વિચારીએ ત્યારે તે કયો સ્વ કહેવાય ?

(A) કર્તા (B) આદર્શ

(C) સંભવિત (D) વાસ્તવિક

(20) નીચેનામાંથી કયો આદર્શ સ્વ છે ?

(A) હું પ્રવૃત્તિશીલ છું (B) લોકો મારા વિશે અફવાઓ ફેલાવે છે.

(C) મારે કેવા બનવું જોઈએ (D) હું અત્યારે હોશિયાર છું

(21) ભારતીય પરંપરામાં આરંભથી કયા ખયાલો અપાયા છે ?

(A) રૂઢિઓ અને ધોરણો (B) આત્મા અને પરમાત્મા

(C) સ્વ અને જગત (D) આત્મા અને અહંકાર

(22) ઉપજેલી પ્રેરણાની તૃપ્તિને મુલતવી રાખવાનું શીખવું એટલે શું ?

(A) આવેગ નિયમન (B) નિયંત્રણ

(C) સ્વનિયમન (D) શિક્ષણ નિયમન

(23) ''દિન પ્રતિદિન દરેક રીતે હું સુધરતો જાઉં છું'' - આ વિધાન કોનું છે ?

(A) ગાંધીજી (B) એમિલી કુ

(C) વિનોબા ભાવે (D) કાર્લ રોજર્સ

(24) પ્રતિક્રિયા આપવાની જૈવ બાબતો ઉપર આધાર રાખતી લાક્ષણિક શૈલી કઈ છે ?

(A) પ્રકૃતિ (B) મિજાજ

(C) ચારિત્ર્ય (D) વ્યક્તિત્વ

(25) ગાંધીજીમાં અહિંસા તથા હિટલરમાં ધિક્કાર એ કેવાં ગુણો (લક્ષણો) કહેવાય ?

(A) મૂળભૂત (B) કેન્દ્રિય

(C) ગૌણ (D) મર્યાદિત

(26) કયા ગુણો વાળી વ્યક્તિ આવેગો ઉપરનો કાબૂ સહેલાઈથી ખોઈ બેસે છે ?

(A) આવેગની સ્થિરતા (B) મંદમનો વિકાર

(C) બહિર્મુખતા (D) અંતર્મુખતા

(27) વ્યક્તિત્વ ગુણના અભિગમમાં કોના સંશોધનોએ પરિસ્થિતિને મહત્ત્વ આપ્યું છે ?

(A) ઍરિક્સન (B) કેટેલ

(C) આઈઝેન્ક (D) મિશેલ

(28) શાહીના ધાબાની પ્રવિધિ કોણે વિકસાવી છે ?

(A) રોઝેનવાઈગ (B) મરે

(C) રોરશાક (D) મૉર્ગન

(29) કેશ્મર અને શેલ્ડનના મત મુજબ આંતરસ્તર પ્રધાનવાળી વ્યક્તિઓ કેવીહોય છે ?

(A) મિલનસાર (B) કલાપ્રેમી

(C) નેતૃત્વ લેનાર (D) હિંમતવાન

(30) વ્યક્તિત્વના 16 પ્રાથમિક મૂળ ગુણો કોણે શોધ્યા છે ?

(A) ઑલપોર્ટ (B) શેલ્ડને

(C) આઈઝેન્કે (D) કેટલે

(31) મનોગત્યાત્મક અભિગમમાં કોનો ફાળો સૌથી મોટો છે ?

(A) ડૉ. ફ્રૉઈડ (B) આઈઝેન્ક

(C) મિશેન (D) કાર્લ રોજર્સ

(32) ફ્રૉઈડના મત મુજબ અજ્ઞાતમન સમજવાનો રાજમાર્ગ કયો છે ?

(A) દમન (B) સ્વપ્ન

(C) ઊર્ધ્વીકરણ (D) શમન

(33) સ્વ સાર્થકતાનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો છે ?

(A) મહાત્મા ગાંધીએ (B) જે. કૃષ્ણમૂર્તિએ

(C) અબ્રાહમ મેસ્લોએ (D) કાર્લ રોજર્સ

(34) કઈ બચાવપ્રયુક્તિમાં પુરુષોને આકર્ષવા અતિશય ફેશન કરનારી સ્ત્રી પુરુષોની ગંદી નજરની ફરિયાદ કરે છે ?

(A) યૈક્તિકરણ (B) પ્રક્ષેપણ

(C) દમન (D) વિરુદ્ધ પ્રતિક્રિયા

(35) કોના મત મુજબ દરેક વ્યક્તિમાં પસંદ કરવાનીઅને સર્જવાની શક્તિ હોય છે ?

(A) ઍડલર (B) ઍરિકફ્રૉમ

(C) ઍરિક્સન (D) ઑલપોર્ટ

(36) તત્ કયા સિદ્ધાંતને અનુસરે છે ?

(A) વાસ્તવિક (B) વ્યક્તિત્વ

(C) સુખ (D) આદર્શ

(37) વ્યક્તિગત ઘડતરમાંસામૂહિક અચેતન મનની અસરનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?

(A) યુંગે (B) ઍરિકફ્રૉમે

(C) ઍડલરે (D) હૉર્નીએ

(38) કયા અભિગમે માનવ સ્વભાવનો વિધાયક અને આશાવાદી ખ્યાલ રજૂ કર્યો ?

(A) વ્યક્તિત્વ પ્રકાર (B) વ્યક્તિત્વ ગુણ

(C) મનોગત્યાત્મક (D) માનવવાદી

(39) મૂલ્યાંકનકર્તા મોટેભાગેવચ્ચેની કક્ષાએ જ મૂલ્યાંકન કરે છે. આ ભૂલને શું કહે છે ?

(A) મધ્યવર્તી વલણ (B) બહુલક વલણ

(C) ઉપલક વલણ (D) મધ્યમ માર્ગ

(40) વિષય અધિપ્રત્યક્ષ કસોટીને સંક્ષેપમાં શું કહે છે ?

(A) DAT (B) TAT

(C) PAP (D) MMPI

(41) પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિઓ વડે થતું વ્યક્તિત્વ વિશ્લેષણ કયા સિદ્ધાંત પર આધારિત છે ?

(A) વ્યક્તિત્વ ગુણ (B) વ્યક્તિત્વ પ્રકાર

(C) મનોગત્યાત્મક (D) માનવવાદી

(42) 'દ્રાક્ષ ખાટી છે' - કઈ બચાવ પ્રયુક્તિનું ઉદાહરણ છે.

(A) દમન (B) વિરોધીભાવ ધારણા

(C) ઈન્કાર કે અસ્વીકાર (D) યૈક્તિક્કિરણ

(43) નિયમિત રીતે ઉપજતા વર્તનની સમગ્ર તરેહ એટલે શું ?

(A) ચારિત્ર્ય (B) સ્વભાવ

(C) પ્રકૃતિ (D) મિજાજ

(44) ગુણોની સુસંગતતા અંગે કોણે સંશોધનો કર્યા છે ?

(A) રેમન્ડ કેટલે (B) મિશેલે

(C) ગોર્ડન ઑલપોર્ટ (D) આઈઝેન્કે

(45) નીચેનામાંથી કયું પ્રાથમિક જૂથનું દૃષ્ટાંત છે ?

(A) શાળા (B) રાજકીય પક્ષ

(C) કુટુંબ (D) વ્યાવસાયિક જૂથ

(46) જૂથના સભ્યોનું એકબીજાને વળગી રહેવાના વલણને શું કહે છે ?

(A) ધોરણો (B) સંલગ્નતા

(C) જૂથ સંશક્તિ (D) મનોવલણ

(47) કયા નેતાઓ સમાજમાં આમૂલ પરિવર્તનો કે ક્રાંતિ લાવીશકે છે ?

(A) કરિશ્માતી (B) લોકશાહી

(C) આપખુદ (D) મુક્ત

(48) વ્યક્તિની સામાજિક આંતરક્રિયા શેમાં થાય છે ?

(A) ટોળામાં (B) જનસમુદાયમાં

(C) શ્રોતાગણમાં (D) જૂથ

(49) જૂથ સંસક્તિનો અભ્યાસ કઈ પદ્ધતિ દ્વારા થાય છે ?

(A) પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિ (B) સમાજમિતિ

(C) મૂલ્યકરણ તુલા (D) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી

(50) ક્યા નેતૃત્વનું મુખ્ય ધ્યેય સર્વજન કલ્યાણનું છે ?

(A) લોકશાહી (B) પોષકકાર્ય

(C) મુક્ત (D) આપખુદ

(51) જૂથની કઈ બાબત સભ્યો વચ્ચેનું આવેગિક જોડાણ દર્શાવે છે ?

(A) સમાનતા (B) સંલગ્નતા

(C) સમીપતા (D) સંસક્તિ

(52) નીચેનામાંથી કયું જૂથ ઔપચારિક જૂથ છે ?

(A) કુટુંબ (B) અંગત મિત્રો

(C) માતાપિતા (D) રાજકીય પક્ષ

(53) સામાજિક કામચોરી અંગેના સંશોધનો કોણે કર્યા છે ?

(A) લૅટનીએ (B) જય બી.પી. સિંહાએ

(C) મિલગ્રામે (D) ઑલપોર્ટ

(54) કયા નેતૃત્વના મુખ્ય લક્ષણોમાં વર્ચસ્વ અને આક્રમકતા હોય છે ?

(A) મુક્ત (B) આપખુદ

(C) પોષક કાર્ય (D) લોકશાહી

(55) કયા પ્રકારનુંનેતૃત્વ જૂથના સભ્યોના વૃદ્ધિ, વિકાસને મદદ કરનારું છે ?

(A) લોકશાહી (B) આપખુદ

(C) પોષક કાર્ય (D) મુક્ત

(56) કયા નેતૃત્વમાં નેતાની ભૂમિકા નિષ્ક્રિય નિરીક્ષકની હોય છે ?

(A) લોકશાહી (B) આપખુદ

(C) પોષક કાર્ય (D) મુક્ત

(57) કયા પ્રકારનું જૂથ વ્યક્તિના જીવનનાં તમામ પાસાઓને સ્પર્શે છે ?

(A) પ્રાથમિક (B) ગૌણ જૂથ

(C) ઔપચારિક જૂથ (D) પરકીય જૂથ

(58) જૂથ બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓનું બનેલુંકેવું એકમ છે ?

(A) શારીરિક (B) સામાજિક

(C) માનસિક (D) આવેગિક

(59) જૂથ અસ્તિત્વમાં આવવા માટેની અનિવાર્ય શરત કઈ છે ?

(A) સભ્યો વચ્ચેનો પ્રેમ (B) સભ્યો વચ્ચેની આંતરક્રિયા

(C) સભ્યો વચ્ચેનો તાદાત્મ્યભાવ (D) સભ્યો વચ્ચેનો ભૌતિક સંબંધ

(60) કયા જૂથનું સભ્યપદ સ્વખ્યાલમાં અભિવૃદ્ધિ કરે છે ?

(A) સ્વકીય (B) પરકીય

(C) ધ્વૈતીયિક (D) પ્રતિષ્ઠિત

(61) જૂથની એકતા માટેનો અગત્યનો ઘટક કયો છે ?

(A) સંલગ્નતા (B) સમાનતા

(C) સમાન ધ્યેયો (D) જૂથ સંસક્તિ

(62) શાને લીધે વિશાળ ગૌણ જૂથો વધારે સ્થિર બને છે ?

(A) આત્મીયતા (B) ઔપચારિકતા

(C) વિશાળતા (D) ધોરણો

(63) કયા સંશોધકે પોષકકાર્ય નેતૃત્વ શૈલીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે ?

(A) જે.એફ. કેનેડી (B) એફ.એચ. ઑલપોર્ટ

(C) જય બી.પી. સિંહા (D) લેટની

(64) કયા નેતૃત્વને ‘Laissez-faire’ કહેવામાં આવે છે ?

(A) પોષકકાર્ય (B) મુક્ત

(C) કરિશ્માતી (D) રૂપાંતરલક્ષી

(65) રૂપાંતરલક્ષી નેતૃત્વવાળા નેતાઓ અનુયાયીઓ સમક્ષ કેવું દૃષ્ટિબિંદુ રજૂ કરે છે ?

(A) પ્રેરણાદાયક (B) આવેગિક

(C) સામાજિક (D) લાભદાયક

(66) શિક્ષણની કઈ પદ્ધતિ દ્વારા વિધાયક મનોવલણ વિકાસ પામે છે ?

(A) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન (B) ક્રિયાત્મક અભિસંધાન

(C) નિરીક્ષણાત્મક શિક્ષણ (D) શાબ્દિક શિક્ષણ

(67) મનોવલણની પ્રચલિત તુલા પદ્ધતિઓ કોણે વિકસાવી હતી ?

(A) થર્સ્ટોને (B) ફ્રીત્ઝ હાઈડરે

(C) મુઝાફર શેરીફ (D) વિનરે

(68) સંમિલિત મૂલ્યકરણ તુલાની રચના કોણે કરી છે ?

(A) બોગાર્ડસે (B) પાવલોવે

(C) લિકર્ટે (D) થર્સ્ટોને

(69) નીચેનામાંથી આરોપણના સિદ્ધાંતના સ્થાપક કોણ છે ?

(A) મુઝાફરશેરીફ (B) વિનર

(C) ફ્રીત્ઝ હાઈડર (D) થર્સ્ટોન

(70) પૂર્વગ્રહ બાહ્યવર્તનમાં અભિવ્યક્ત થાય ત્યારે શું કહેવાય ?

(A) કાર્યાત્મકતા (B) ભેદભાવ

(C) આંતરસંબંધ (D) રૂઢ ખ્યાલો

(71) ચોક્કસ પદાર્થ પ્રત્યે વિધાયક કે નિષેધક રીતે પ્રતિક્રિયા કરવાની પૂર્વવૃત્તિને શું કહે છે ?

(A) મનોવલણ (B) પૂર્વગ્રહ

(C) સામાજિક બોધન (D) આંતરજૂથ સંઘર્ષ

(72) નીચેનામાંથી કઈ બાબત આંતર વૈયક્તિક અંતર સર્જે છે ?

(A) વિધાયક મનોવલણ (B) નિષેધક મનોવલણ

(C) સામાજિક જૂથો (D) રૂઢ ખ્યાલો

(73) મનોવલણનું કયું ઘટક વિષયવસ્તુ પ્રત્યેની વ્યક્તિની માન્યતા દર્શાવે છે ?

(A) વાર્તનિક (B) ક્રિયાત્મક

(C) ભાવાત્મક (D) બોધાત્મક

(74) 'ખોવાયેલ પત્ર'ની ટેકનિક એ શાનું ઉદાહરણ છે ?

(A) મનોવલણ સર્વેક્ષણ (B) મૂલ્યકરણ તુલાઓ

(C) વાર્તનિક માપન (D) પરોક્ષ માપન

(75) 'સુરતીઓ લહેરી હોય છે' - આ આ દૃષ્ટાંત કઈ બાબત સાથે સંકળાયેલ છે ?

(A) પરંપરા (B) માન્યતા

(C) રૂઢ ખ્યાલો (D) રિવાજો

(76) આપણી જાત અને આપણા પર્યાવરણ વચ્ચે ચાલતી આંતરક્રિયાનું કયું પરિણામ છે ?

(A) હતાશા (B) સંઘર્ષ

(C) સમાયોજન (D) કુસમાયોજન

(77) જીવનમાં આવતા તમામ પડકારોને પહોંચી વળવામાં વ્યક્તિ શું અનુભવે છે ?

(A) હતાશા (B) સંઘર્ષ

(C) દબાણ (D) મનોભાર

(78) નીચેનામાંથી સામાજિક મનોભારકનું દૃષ્ટાંત કયું છે ?

(A) ઘોંઘાટ (B) પસ્તાવો

(C) આઘાત (D) એકલતા

(79) 'સામનો કે પલાયન'ની પ્રતિક્રિયાની ઓળખ કોણે આપી ?

(A) પારલોવ (B) વૉલ્ટર કેનન

(C) વિલિયમ જેમ્સ (D) હાન્સ સેલી

(80) 'મનોભારના કેન્દ્ર' તરીકે મગજનો કયો ભાગ ઓળખાય છે ?

(A) મધ્ય મગજ (B) લંબમજ્જા

(C) હાઈપોથેલેમસ (D) મસ્તિષ્ક છાલ

(81) કયા પ્રકારનો મનોભારની નિષેધક અસરથી સૌથી તીવ્ર અનેહાનિકારક હોય છે ?

(A) મોટા આઘાતજનક બનાવો (B) રોજિંદીકડાકૂટ

(C) તાજેતરની ઘટનાઓ (D) રોજબરોજની મુશ્કેલીઓ

(82) કયા મનોભારનું ઉદ્‌ગમસ્થાન આંતરિક હોય છે ?

(A) પર્યાવરણજન્ય (B) કૌટુંબિક

(C) સામાજિક (D) મનોવૈજ્ઞાનિક

(83) નીચેનામાંથી પ્રવૃત્તિનું પ્રેરકબળ કયું છે ?

(A) ચિંતા (B) હતાશા

(C) જરૂરિયાતો (D) સંઘર્ષ

(84) કઈ પ્રતિક્રિયાથી આવેગાત્મક મનોભાર અને પીડામાં રાહત થાય છે ?

(A) હસવું (B) રડવું

(C) ઊંઘવું (D) લખવું

(85) કઈ પ્રવિધિમાં વ્યક્તિ મનોભારક સાથે પ્રત્યક્ષ કામ પાર પાડે છે ?

(A) સમસ્યા કેન્દ્રિત (B) આવેગ કેન્દ્રિત

(C) બચાવ પ્રયુક્તિઓ (D) અહમ્ કેન્દ્રિત

(86) અંતઃસ્ત્રાવી ગ્રંથિઓનો અભ્યાસી કોણ હતો ?

(A) પાવલૉવ (B) હાન્સ સેલી

(C) વૉલ્ટર કેનન (D) રિચાર્ડ લેઝારસ

(87) પસ્તાવો, આઘાત વગેરે કયા પ્રકારના મનોભારક કહેવાય ?

(A) બાહ્ય પર્યાવરણ જન્ય (B) શારીરિક

(C) સામાજિક (D) મનોવૈજ્ઞાનિક

(88) નીચેનામાંથી કયું સામાજિક મનોભારક નથી ?

(A) તંગ સંબંધો (B) એકલતા

(C) ભીડ (D) વેરભાવના સેવતાં પાડોશીઓ

(89) મૂલ્યાંકનને બે તબક્કામાં કોણે વર્ગીકૃત કર્યા છે ?

(A) હાન્સ સેલી (B) રિચાર્ડ લૅઝારસ

(C) સ્કિનર (D) વૉલ્ટર કેનન

(90) કયા શરીર વૈજ્ઞાનિકે સ્વયં સંચાલિત ચેતાતંત્રની સમગ્ર પ્રક્રિયાનું વૈજ્ઞાનિક વર્ણન કર્યું છે ?

(A) વૉલ્ટર કેનન (B) રિચાર્ડ લૅઝારસ

(C) હાન્સ સેલી (D) સ્કિનર

(91) કઈ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ શંકાશીલ, અવિશ્વાસુ જોવા મળે છે ?

(A) સ્વપરાભવક વ્યક્તિત્વવાળા (B) પરાવલંબી વ્યક્તિત્વવાળા

(C) નિષ્ક્રિય આક્રમક વ્યક્તિત્વવાળા (D) વ્યામોહાત્મક વ્યક્તિત્વવાળી

(92) નીચેનામાંથી કયું પૂર્વ પ્રવર્તકનું દૃષ્ટાંત છે ?

(A) બાલ્યાવસ્થાના અનુભવો (B) પ્રેમમાં નિષ્ફળતા

(C) ધંધામાં ખોટ (D) નજીકની વ્યક્તિનું અચાનક મૃત્યુ

(93) કઈ વિકૃતિ પ્રેશર કૂકરમાંથી અચાનક નીકળતી વરાળ જેવી છે ?

(A) અનિવાર્ય વિચાર દબાણ (B) ભયભીત વિકૃતિ

(C) મનોદશાની વિકૃતિ (D) છિન્ન મનોવિકૃતિ

(94) કઈ વિકૃતિને 'મુક્ત રીતે તર્યા કરતી ચિંતા'ના નામે પણ ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) સામાન્યીકૃત વિકૃત ચિંતા (B) અનિવાર્ય વિચાર દબાણ

(C) વિકૃતભય (D) ખિન્નતા

(95) 'કેટલીક વ્યક્તિઓ જાહેરમાં પ્રવચન કરતી વખતે ભય અનુભવે છે' - આ કઈ વિકૃતિ છે ?

(A) ખુલ્લી જગ્યાનો ભય (B) વિશિષ્ટ ભય

(C) સામાજિક વિકૃત ભય (D) પરિસ્થિતિજન્ય વિકૃત ભય

(96) ખરેખર ન હોય તેવા અવાજો સંભળાય છે - આ લક્ષણ કઈ વિકૃતિનું છે ?

(A) છિન્ન મનોવિકૃતિ (B) ખિન્નતા સંબંધી વિકૃતિ

(C) દ્વિધ્રુવી વિકૃતિ (D) વર્તન સંબંધી વિકૃતિ

(97) નૈસર્ગિક પર્યાવરણ સાથે સંબંધિત વિકૃતિભયનું વર્ગીકરણ કોણે કર્યું છે ?

(A) હિર્શફેલ્ડ (B) ફેડરીક

(C) જેફરસન (D) મોનિઝ

(98) રેલ્વે, ટ્રેન, ઍરોપ્લેન વગેરેના ભયનો સમાવેશ કયા પ્રકારના ભયમાં થાય છે ?

(A) ઈજા સંબંધી (B) પરિસ્થિતિ જન્ય

(C) પ્રાણીઓ સાથે સંકળાયેલા ભય (D) પર્યાવરણ જન્ય

(99) વારંવાર હાથ ધોયા કરવા - આ કઈ વિકૃતિ કહેવાય ?

(A) પરિસ્થિતિ જન્ય (B) મનોદશાની

(C) અનિવાર્ય ક્રિયા દબાણ (D) ખિન્નતા સંબંધી

(100) સામાજિક વિકૃતભય પૌગંડાવસ્થા દરમ્યાન વિકસે છે તેવો મત કોનો છે ?

(A) મોનિઝ (B) ફેડરીક

(C) હિર્શફેલ્ડ અને જેફરસન (D) એટ્‌કિન્સન અને એટ્‌કિન્સન

(101) નીચેનામાંથી કયો મનોરોગ ગંભીર પ્રકારનો છે ?

(A) ખિન્નતા સંબંધી (B) છિન્ન મનોવિકૃતિ

(C) વિષણ્ણમનસ્ક (D) દ્વિધ્રુવી વિકૃતિ

(102) કઈ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાનાં હિતોનો અતિશય ભોગ આપી દે છે ?

(A) પરાવલંબી (B) વ્યામોહાત્મક

(C) દંભી વ્યક્તિત્વવાળા (D) સ્વપરાભવક

(103) કેટલીક વ્યક્તિઓ ટ્રાફિક જોઈને હેબતાઈ જાય છે - આ કયા પ્રકારનો ભય છે ?

(A) ખુલ્લી જગ્યાનો ભય (B) પરિસ્થિતિજન્ય વિકૃતિ ભય

(C) નૈસર્ગિક વિકૃત ભય (D) સામાજિક વિકૃત ભય

(104) કઈ વિકૃતિમાં ખિન્નતા અને ઉન્મત્તતા બંનેના તબક્કાઓ જોવા મળે છે ?

(A) વિષણ્ણ મનસ્ક (B) દ્વિધ્રુવી વિકૃતિ

(C) છિન્ન મનોવિકૃતિ (D) આત્મરત વિકૃતિ

(105) આત્મરત વિકૃતિના લક્ષણો કઈ અવસ્થાથી દેખાય છે ?

(A) નવજાત શિશુ અવસ્થાથી (B) બાલ્યાવસ્થાથી

(C) તરુણાવસ્થાથી (D) યુવાવસ્થાથી

(106) ઈ.સ. 1935માં વ્યાવસાયિક રીતે મગજના ખંડની વાઢકાપના શરૂઆત કોણે કરી ?

(A) સ્ટ્રેન્જૅ (B) કિસકરે

(C) મૉનિઝે (D) ફ્રૉઈડે

(107) મનોગત્યાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિની શરૂઆત કોણે કરી ?

(A) કિસકર (B) ફ્રૉઈડ

(C) ટર્મન (D) સ્ટ્રેન્જ

(108) કોણે યોગની સમજૂતી ‘યોગસૂત્ર’માં વ્યવસ્થિત રીતે આપી છે ?

(A) મહર્ષિ અરવિંદ (B) મહર્ષિ પતંજલિ

(C) મહેશ યોગી (D) ઑશો રજનીશ

(109) જે.બી. વૉટ્સને મનોરોગના ઉપચારમાં કયા સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કર્યો ?

(A) મનોગત્યાત્મક (B) જૈવ તબીબી

(C) અભિસંધાન (D) બોધાત્મક

(110) આરંભના તબક્કામાં મનોપચારક દર્દી સાથે શાનું સ્થાપન કરે છે ?

(A) પુનઃ શિક્ષણ (B) અભિસંધાન

(C) પ્રેરણા (D) સાયુજ્ય

(111) નીચેનામાંથી કઈ ઉપચાર પદ્ધતિ જૈવ તબીબી ઉપચાર નથી ?

(A) વિદ્યુત આંચકા (B) ઔષધીય

(C) જૈવ પ્રતિપુષ્ટિ (D) ઈન્સ્યુલિન ઉપચાર

(112) મન અને શરીરને સ્થિર કરનાર ચોક્કસ પ્રકારની શારીરિક સ્થિતિની તરેહને શું કહે છે ?

(A) આસન (B) યમ

(C) નિયમ (D) પ્રાણાયામ

(113) કઈ ઉપચાર પદ્ધતિની શરૂઆત કરનારાઓમાં ઍલિસ અને બૅકને મુખ્ય ગણાવી શકાય ?

(A) વાર્તનિક (B) બોધાત્મક

(C) મનોગત્યાત્મક (D) જૈવ તબીબી

(114) મનોગત્યાત્મક ઉપચારને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) ઈન્સ્યુલિન (B) વર્તન ઉપચાર

(C) બોધાત્મક (D) મનોવિશ્લેષણ

(115) ધ્યાન કરનાર અને ધ્યાનના ઉદ્દીપક બંનેનું એકીકરણ એટલે શું ?

(A) પ્રત્યાહાર (B) સમાધિ

(C) ધ્યાન (D) ધારણા

(116) અંગત જીવનમાં ઊણપઅને સામાજિક સંઘર્ષોમાં વધારો એ શેનું મહત્ત્વનું પરિણામ છે ?

(A) ગીચતા (B) કુદરતી આપત્તિ

(C) ભીડ (D) માનવસર્જિત આપત્તિ

(117) કોણે જીવન અવકાશનો ખ્યાલ આપ્યો છે ?

(A) બ્રેનરે (B) કર્ટ લેવિને

(C) વોટ્સને (D) ન્યૂટને

(118) હવામાં કયા વાયુનું પ્રમાણ ઓછું થાય તે માટે વધુ વૃક્ષો ઉછેરવા જોઈએ ?

(A) મિથેન (B) નાઈટ્રોસ ઑક્સાઈડ

(C) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ (D) ક્લૉરો ફ્લુરો કાર્બન

(119) કયા પર્યાવરણમાં આબોહવા, ઉષ્ણ તાપમાન વગેરેનો સમાવેશ થાય છે ?

(A) માનવસર્જિત (B) સામાજિક

(C) સાંસ્કૃતિક (D) ભૌતિક

(120) કયો દેશ પૃથ્વી પરની વ્યાવસાયિક ઊર્જામાંથી પચ્ચીસટકા ઊર્જા વાપરે છે ?

(A) ભારત (B) અમેરિકા

(C) રશિયા (D) ચીન

(121) 2100ની સાલમાં પૃથ્વી પરની સપાટી પર સરેરાશ કેટલી ડિગ્રી ફેરનહીટ તાપમાન વધશે ?

(A) 2.5 (B) 3.5

(C) 4.5 (D) 5.5

(122) કયું પ્રદૂષણ ધ્યાનની એકાગ્રતા પર અસર કરે છે ?

(A) હવા (B) ઘોંઘાટ

(C) ભીડ (D) ગીચતા

(123) ધોરણો, રિવાજો, સામાજિકરણની પ્રક્રિયાઓ વગેરેનોસમાવેશ કયા પર્યાવરણમાં થાય છે ?

(A) ભૌતિક (B) સામાજિક

(C) નૈસર્ગિક (D) માનવસર્જિત

(124) લેવિનના મત મુજબ વ્યક્તિના વર્તનને નિર્ધારિત કરતી સમગ્ર મનોવૈજ્ઞાનિક વાસ્તવિકતા શું છે ?

(A) પર્યાવરણ (B) બાહ્ય વિસ્તાર

(C) જીવન અવકાશ (D) ઘટનાઓ

(125) રેફ્રિજરેટરમાં શાનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) કાર્બન ડાયોક્સાઈડ (B) ઈથર

(C) કૉમ્પ્રેસડ નેચરલ ગેસ (D) ક્લૉરોફ્લુરો કાર્બન

(126) કઈ સંરચનાને 'સપાટ સંરચના' કહે છે ?

(A) સમચોરસીય (B) સરળ

(C) અમલદારશાહી (D) લોકશાહી

(127) ઍન્જિન ઈંધણ હોય ત્યાં સુધી ચાલે આ સ્થિતિને કયા તંત્ર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(A) બંધતંત્ર (B) સંસ્થા

(C) ખુલ્લુ તંત્ર (D) સંરચના

(128) અસરકારક ધ્યેયપ્રાપ્તિ માટે શું આવશ્યક છે ?

(A) ભરતી (B) આયોજન

(C) નિયંત્રણ (D) સંગઠન

(129) આધુનિક સમયમાં મોટાભાગની સંસ્થાઓમાં કઈ સંરચના પ્રચલિત છે ?

(A) અમલદારશાહી (B) સમચોરસીય

(C) સરળ (D) સપાટ

(130) એક અંદાજ અનુસાર આજે બાળક સરેરાશ વર્ષ દીઠ કેટલી જાહેરાતો જુએ છે ?

(A) 200 (B) 2000

(C) 20,000 (D) 2,00,000

(131) નીચેનામાંથી બીજી કક્ષાની સામાજિક સમસ્યા કઈ છે ?

(A) ગંદા વસવાટો (B) માંદગી

(C) ગરીબાઈ (D) બાળ ગુનેગાર

(132) રાષ્ટ્રીયતાનું મૂળ કયું છે ?

(A) સહયોગી સંબંધો (B) સમાન મોભાની ખાતરી

(C) જૂથનું તાદાત્મ્ય (D) સંલગ્નતાની લાગણી

(133) નીચેનામાંથી કઈ સમસ્યા નાગરિકોના વર્તન અંગેની છે ?

(A) કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવવામાં મુશ્કેલી (B) રાષ્ટ્રીય ચારિત્ર્યનો અભાવ

(C) લોકોની આળસવૃત્તિ (D) વિદેશી લોકોની અસરો

(134) કયા માધ્યમે દુનિયાના ખૂણે ખૂણેથી માહિતીના દરવાજાખોલી દીધા છે ?

(A) ટી.વી. (B) વર્તમાન પત્રો

(C) સામાયિકો (D) ઈન્ટરનેટ

(135) કોણે તેહરીબંધ યોજનાને પર્યાવરણનું નિકંદન કાઢનારી ગણી છે ?

(A) મેધા પાટકર (B) મલ્લિકા સારાભાઈ

(C) સુંદરલાલ બહુગુણા (D) બાબાઆમ્ટે

(136) કઈ પ્રેરણાનીચી હોવાને લીધે ગરીબ વ્યક્તિ તેના ગજા બહારનું જોખમ લે છે ?

(A) શારીરિક (B) માનસિક

(C) સિદ્ધિ (D) સત્તા

(137) ભ્રષ્ટાચાર એ સામાજિક સમસ્યા કયા દષ્ટિબિંદુથી કહેવાય ?

(A) મૂલ્યલક્ષી (B) વસ્તુલક્ષી

(C) આત્મલક્ષી (D) કાર્યાત્મક

(138) કયા દષ્ટિબિંદુ પ્રમાણે આતંકવાદી સંગઠનો એ સામાજિક સમસ્યા છે ?

(A) કાર્યાત્મક (B) વસ્તુલક્ષી

(C) આત્મલક્ષી (D) મૂલ્યલક્ષી ધોરણાત્મક

(139) કઈ સમસ્યા તુલનાત્મક આર્થિક ખ્યાલ છે ?

(A) વંચિતતા (B) શહેરીકરણ

(C) સામાજિક ગેરલાભ (D) ગરીબાઈ

(140) નીચેનામાંથી સરકારી સમસ્યાઓ કઈ છે ?

(A) ગંદકી (B) ગરીબાઈ

(C) સંસાધનોની વહેંચણીમાં વ્યક્તિગત અન્યાય (D) બેકારી

(141) કયા દષ્ટિબિંદુ પ્રમાણે જનસંપર્કનાં ઘણાં માધ્યમોમાં દર્શાવાતી ‘અર્ધનગ્નતા’ને સામાજિક સમસ્યા ગણી શકાય ?

(A) આત્મલક્ષી (B) વસ્તુલક્ષી

(C) મૂલ્યલક્ષી ધોરણાત્મક (D) કાર્યાત્મક

(142) નીચેનામાંથી કઈ પ્રગટ સમસ્યા છે ?

(A) ગરીબી (B) જનસંપર્કનાં માધ્યમો

(C) અવાજનું પ્રદૂષણ (D) અતિશય વસ્તી

(143) કયા પર્યાવરણવાદી 'ચીપકો' આંદોલન ચલાવે છે ?

(A) સુંદરલાલ બહુગુણા (B) વિનોબા ભાવે

(C) મેધા પાટકર (D) બાબા આમ્ટે

(144) 'સેવા' નામનું સ્વરોજગાર કરતી સ્ત્રીઓનું સહકારી મંડળ કયા રાજ્યમાં છે ?

(A) ગુજરાત (B) બિહાર

(C) મહારાષ્ટ્ર (D) ઉત્તરપ્રદેશ

(145) પાયાની જરૂરતો સંતોષવાની સમસ્યા કઈ છે ?

(A) સલામતીની (B) ભૂખની

(C) બેકારી (D) નબળું અર્થતંત્ર

(146) કસોટીકરણમાં સંચાલન કરનાર અધિકારીને શું કહે છે ?

(A) સલાહાર્થી (B) વિતરક

(C) સલાહકાર (D) પરીક્ષક

(147) મનોમાપનના આદ્યસ્થાપક કોણ છે ?

(A) ફ્રાન્સિસ બૅકન (B) ફ્રાન્સિસ વૉલ્ટર

(C) વૉલ્ટર કેનન (D) ફ્રાન્સિસ ગાલ્ટન

(148) મુંઝાયેલી વ્યક્તિને શું કહેવામાં આવે છે ?

(A) કસોટીકાર (B) ઉમેદવાર

(C) સલાહાર્થી (D) સલાહકાર

(149) અર્થનું સંક્રમણ અને તેની સમજણ શેમાં અભિપ્રેત છે ?

(A) કાર્યસ્થળ (B) મનોમાપન

(C) પ્રેરણા (D) પ્રત્યાયન

(150) મૂંઝવણ અનુભવતી વ્યક્તિને સલાહ આપવાનું કાર્ય કોણ કરે છે ?

(A) સલાહકાર (B) કસોટીકાર

(C) કેળવણીકાર (D) ઉમેદવાર

(151) મનોવૈજ્ઞાનિક લક્ષણો માપવા માટેની મનોવિજ્ઞાનની શાખાને શું કહે છે ?

(A) ચિકિત્સા (B) સલાહ

(C) સંગઠન (D) મનોમાપન

(152) સલાહકાર સલાહાર્થી પ્રત્યે કઈ લાગણી બતાવીતેનો વિશ્વાસ જીતી શકે છે ?

(A) આદર (B) સત્કાર

(C) પરાનુભૂતિ (D) માન

(153) મનોવિજ્ઞાનિઓના મત મુજબ મુલાકાત વિશેના પચાસટકા નિર્ણયો ક્યારે લેવાઈ જાય છે ?

(A) પ્રથમ આઠ મિનિટમાં (B) પ્રથમ આઠ સેકન્ડમાં

(C) મુલાકાતને અંતે (D) પછીની પંદર મિનિટમાં

(154) મૂળભૂત રીતે વર્તનના નમૂનાનું વસ્તુલક્ષી અને પ્રમાણિત માપ એટલે શું ?

(A) મુલાકાત (B) નિરીક્ષણ

(C) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી (D) પરિણામ

(155) નીચેનામાંથીકયું પ્રત્યાયન બિનશાબ્દિક નથી ?

(A) ચહેરા ઉપરના હાવભાવો (B) ઉદ્‌ગારો કરવા

(C) હાથપગનું હલનચલન (D) આંખ દ્વારા સંપર્ક

(156) કેવા પ્રકારની મુલાકાતમાં તેનું માળખું બહુ લચીલું હોય છે ?

(A) અરચિત (B) પૂર્વ નિશ્ચિત

(C) રચિત (D) આયોજિત

(157) કઈ તુલા ચોક્કસ વસ્તુ, વ્યક્તિ કે લક્ષણની ઓળખ માટે જ પ્રયોજાય છે ?

(A) નામલક્ષી (B) ગુણોત્તરલક્ષી

(C) મધ્યાંતરલક્ષી (D) ક્રમલક્ષી

(158) વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓને રોલનંબર આપવા માટે કઈ તુલાનો ઉપયોગ થાય છે ?

(A) નામલક્ષી (B) ક્રમલક્ષી

(C) મધ્યાંતરલક્ષી (D) ગુણોત્તરલક્ષી

(159) પ્રાથમિક સ્તરની માપનતુલા કઈ છે ?

(A) ગુણોત્તરલક્ષી (B) નામલક્ષી

(C) મધ્યાંતરલક્ષી (D) ક્રમલક્ષી

(160) બધી જ માપનતુલાઓમાં સૌથી વધુ ચોક્સાઈ ધરાવતું અને અસરકારક માપનવાળી તુલા કઈ છે ?

(A) મધ્યાંતરલક્ષી (B) ગુણોત્તરલક્ષી

(C) ક્રમલક્ષી (D) નામલક્ષી

(161) બે ચલ વચ્ચેના સંબંધને શું કહે છે ?

(A) પ્રમાણ વિચલન (B) મધ્યસ્થ

(C) મધ્યક (D) સહસંબંધ

(162) સહસંબંધના સંખ્યાત્મક માપને શું કહે છે ?

(A) સહસંબંધાક (B) પ્રમાણ વિચલન

(C) વિસ્તાર (D) મધ્યક

(163) આલેખ સપ્રમાણ લાગે તે રીતે દોરવા સામાન્ય રીતે આલેખની ઊંચાઈ તેની પહોળાઈના કેટલા ટકા જેટલી હોવી જોઈએ ?

(A) 50 (B) 55

(C) 70 (D) 75

(164) બુદ્ધિમાપન અને બુદ્ધિકસોટી એ કઈ તુલાનું ઉદાહરણ છે ?

(a) મધ્યાંતરલક્ષી (B) ક્રમલક્ષી

(C) નામલક્ષી (D) ગુણોત્તરલક્ષી

(165) વર્ગમાં વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ ગુણને આધારે તેમને ક્રમમાં ગોઠવવા કઈ તુલાનો ઉપયોગ થાય છે ?

(a) ગુણોત્તરલક્ષી (B) નામલક્ષી

(C) ક્રમલક્ષી (D) મધ્યાંતરલક્ષી

(166) પ્રમાણ વિચલનને કઈ સંજ્ઞા દ્વારા દર્શાવવામાં આવે છે ?

(a) (σ) (B) Σx

(C) $(\bar{x})$ (D) Cf

(167) નામલક્ષીમાપનો કયા મનોવૈજ્ઞાનિકો માટે ઉપયોગી છે ?

(a) ઉદ્યોગલક્ષી (B) પર્યાવરણલક્ષી

(C) સમાજલક્ષી (D) સંગઠનલક્ષી

(168) મધ્યક માટેની સંજ્ઞા કઈ છે ?

(a) N (B) Σx

(C) $(\bar{x})$ (D) X

(169) મધ્યવર્તી સ્થિતિના પ્રાપ્તાંકોની શ્રેણીમાં કયો પ્રાપ્તાંક એવો છે, જેની નીચે અડધા પ્રાપ્તાંક અને ઉપર અડધા પ્રાપ્તાંકરહેલા હોય છે ?

(a) મધ્યક (B) મધ્યસ્થ

(C) બહુલક (D) પ્રમાણ વિચલન

(170) મધ્યવર્તી સ્થિતિના કયા માપને સરાસરી પણ કહે છે ?

(a) સહસંબંધ (B) બહુલક

(C) મધ્યસ્થ (D) મધ્યક

(171) પ્રાપ્તાંકોની શ્રેણીમાં જે પ્રાપ્તાંક સૌથી વધુ વખત આવ્યો હોય તેને શું કહેવામાં આવે છે ?

(a) મધ્યક (B) મધ્યસ્થ

(C) પ્રમાણ વિચલન (D) બહુલક

(172) આવૃત્તિ માટે કઈ સંજ્ઞા વાપરવામાં આવે છે ?

(a) N (B) f

(C) x (D) Σ

•••

વિભાગ-B

- **નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો.**

(1) પ્રતિભાસંપન્ન બાળકમાં કયા પ્રકારની સમસ્યાઓ વધારે હોય છે ?

(2) સર્જક બુદ્ધિ કયું કાર્ય કરે છે ?

(3) બુદ્ધિના અર્થમાં કયા-કયા શબ્દો વપરાય છે ?

(4) માનસિક સજાગતા એટલે શું ?

(5) વિશાળ અર્થમાં બુદ્ધિ એટલે શું ?

(6) સ્ટર્ન બર્ગે બુદ્ધિના કયા ત્રણ પ્રકાર દર્શાવ્યા છે ?

(7) ટર્મને આપેલી બુદ્ધિની વ્યાખ્યા જણાવો.

(8) ચપળતા એટલે શું ?

(9) માનસિક વય એટલે શું ?

(10) માનવીની ખૂબ મૂલ્યવાન મૂડી કઈ છે ?

(11) સર્જક બુદ્ધિ કોને કહેવાય ?

(12) કોઈ પણ યંત્રોના સમારકામ કરવામાં વ્યક્તિની સફળતાની આગાહી કરવા કઈ કસોટી આપવી જોઈએ ?

(13) વૅક્સલરે આપેલી બુદ્ધિની વ્યાખ્યા લખો.

(14) સાંગીતિક બુદ્ધિનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે ?

(15) બુદ્ધિના આધુનિક અભિગમો કેટલા છે ? કયા કયા ?

(16) સૌપ્રથમ વ્યક્તિગત બુદ્ધિકસોટીની રચના કોણે અને ક્યારે કરી હતી ?

(17) ગુજરાતી ભાષામાં બુદ્ધિકસોટીનીસૌ પ્રથમ રચના કોણે કરી હતી ?

(18) ભાષાકીય બુદ્ધિ કેવાં કાર્યોમાં સક્રિય હોય છે ?

(19) અવકાશીય બુદ્ધિ કોનામાં વધુ હોવી જરૂરી છે ?

(20) બુદ્ધિઆંક શોધવાનું સૂત્ર લખો.

(21) દત્તક લીધેલા બાળકો તેમના મૂળ મા-બાપ સાથે કયું સામ્ય ધરાવે છે ?

(22) બુદ્ધિના કયા ઘટકોશીખવામાં ભાગ ભજવે છે ?

(23) બુદ્ધિ કસોટીઓ કયા ઘટકોને માપે છે ?

(24) સમકાલીન અને ક્રમિક ચેતાક્રિયાઓ મગજના કયા ભાગોમાં થાય છે ?

(25) જો કોઈ બાળકની શારીરિક અને માનસિક વય સરખી હોય તો તેનો બુદ્ધિઆંક કેટલો હોય ?

(26) સંપન્ન વ્યક્તિ કોને કહેવાય ?

(27) જૉસેફ રેનઝુલે પ્રતિભા સંપન્નતાના કયા ત્રણ ઘટકો સૂચવ્યા છે ?

(28) બુદ્ધિની મંદતાની ચાર કક્ષાઓ જણાવો.

(29) મહત્ત્વની અભિયોગ્યતાઓ જણાવો.

(30) વિશિષ્ટ શક્તિઓનું માપન કરતી કસોટીને શું કહે છે ?

(31) હિગિન્સે જણાવેલા સ્વના પ્રકારો લખો.

(32) આદર્શ સ્વ' કોને કહેવાય ?

(33) ભારતનો જિતેન્દ્રિય વ્યક્તિનો ખ્યાલ શું સૂચવે છે ?

(34) સ્વભાવ કે મિજાજ એટલે શું ?

(35) ઑલપોર્ટ વ્યક્તિત્વ ગુણોના કયા ત્રણ પ્રકારો આપ્યા છે ?

(36) ઉપરી અહમ્ વ્યક્તિમાં દોષની લાગણી ઉપજાવી, સજા ક્યારે કરે છે ?

(37) તત્‌નું કાર્ય જણાવો.

(38) ચિંતાના ત્રણ પ્રકારો જણાવો.

(39) ઉર્ધ્વીકરણ કોને કહેવાય ?

(40) સ્વપ્નના વિષયના પ્રકાર કેટલા છે ? કયા કયા ?

(41) મોડો આવેલ વિદ્યાર્થી સાયકલમાં પંચર પડ્યું તેમ જણાવી શિક્ષામાંથી બચી જાય છે... આ કયા પ્રકારની બચાવ પ્રયુક્તિ કહેવાય ?

(42) યુંગે વ્યક્તિત્વના કેટલા પાસાં બતાવ્યા છે ? કયા કયા ?

(43) ફ્રૉઈડના મનોગત્યાત્મક સિદ્ધાંતની કોના પર જબ્બર અસર પડી છે ?

(44) સ્વસાર્થકતા એટલે શું ?

(45) મૂલ્યકરણ તુલાઓનો ઉપયોગ કયા ક્ષેત્રે વ્યાપક રીતે થાય છે ?

(46) વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા આપો.

(47) ચારિત્ર્ય એટલે શું ?

(48) કઈ ક્રિયાઓ વડે સ્વનિયમન થઈ શકે છે ?

(49) સ્થગિતતા એટલે શું ?

(50) 'સ્વ' વિશેનું ભારતીય પ્રતિમાન કોણે આપ્યું ?

(51) અહંકાર કોને કહેવાય ?

(52) પ્રચલિત બચાવ પ્રયુક્તિઓના નામ જણાવો.

(53) ઍમિલી કુ.નું સ્વઉપદેશ માટેનું જાણીતું કથન કયું છે ?

(54) કેશ્મર અને શૅલ્ડને શરીરના બાંધાના આધારે વ્યક્તિત્વના કયા પ્રકારો દર્શાવ્યા છે ?

(55) 'સ્વ'ની વ્યાખ્યા આપો.

(56) પરકીય જૂથ કોને કહેવાય ?

(57) નેતૃત્વની વ્યાખ્યા આપો.

(58) જૂથો શા માટે જરૂરી છે ?

(59) કઈ નેતૃત્વશૈલી સારી ગણાય ?

(60) જૂથ સંસક્તિને અસર કરતાં ઘટકો કયા કયા છે ?

(61) આપખુદ નેતાઓ હોય તેવા બે દૃષ્ટાંત આપો.

(62) સંમતિ મેળવવાની પ્રયુક્તિઓ માત્ર જણાવો.

(63) જૂથનું સંચાલનક્યારે બરાબર થાય છે ?

(64) સમાજમાં ક્રાંતિ કે આમૂલ પરિવર્તન કયા નેતાઓ લાવી શકે છે ?

(65) જૂથ સંસક્તિનો અભ્યાસ કઈ પદ્ધતિ દ્વારા થાય છે ?

(66) વ્યક્તિનું જૂથ પ્રત્યેનું આકર્ષણ ક્યારે વધુ હોય છે ?

(67) જૂથના ધોરણો કોને કહેવામાં આવે છે ?

(68) જૂથ હોવા માટે કઈ ત્રણ બાબતો જરૂરી છે ?

(69) કઈ બાબતોનો સમાન ઉપયોગ કરવાથી જૂથ અભિવૃદ્ધિ પામે છે ?

(70) સામાજિક સુસાધ્યતા એટલે શું ?

(71) સામાજિક નિરોધન એટલે શું ?

(72) જૂથમાં કઈ બાબત કેન્દ્રસ્થાને હોય છે ?

(73) જૂથની વ્યાખ્યા આપો.

(74) જૂથના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારો જણાવો.

(75) પ્રાથમિક જૂથમાં જૂથનું સંચાલન અને નિયમન કઈ રીતે થાય છે ?

(76) અનુરૂપતા એટલે શું ?

(77) સૅલ્સમેન સંમતિ મેળવવા કયો વ્યૂહ અપનાવે છે ?

(78) મહાન માણસનો સિદ્ધાંત જણાવો.

(79) વિશાળ જૂથમાં નેતૃત્વનો શ્રેણીક્રમ દર્શાવો.

(80) પોષક કાર્ય નેતાઓ શેના દ્વારા જૂથના સભ્યોના વિકાસને મહત્ત્વ આપે છે ?

(81) કરિશ્મા એટલે શું ?

(82) કેવી માનસિક પ્રક્રિયાને સામાજિક બોધન કહે છે ?

(83) આંતરજૂથ સંઘર્ષનાં કયાં પરિણામો આવી શકે છે ?

(84) મનોવલણ એટલે શું ?

(85) મૂલ્યકરણ તુલાઓમાં ઉત્તરદાતાઓએ શું દર્શાવવાનું હોય છે ?

(86) મનોવલણના માપન માટે કયા કયા મનોવૈજ્ઞાનિકોએ તુલાઓ વિકસાવી છે ?

(87) પ્રત્યાપનની પ્રક્રિયાના કયાં ત્રણ પાસાંઓ મનોવલણ પરિવર્તન માટે ખૂબ જ મહત્ત્વનાં છે ?

(88) પૂર્વગ્રહ એટલે શું ?

(89) રૂઢ ખ્યાલો કોને કહેવાય ?

(90) ભેદભાવ કોને કહે છે ?

(91) વ્યક્તિ અને જૂથ વચ્ચે સંઘર્ષ ક્યારે થાય ?

(92) સામાજિક બોધનની એક અગત્યની રીત દર્શાવો.

(93) હાઈડરે બધાં કારણોનું વર્ગીકરણ કયા બે વિભાગોમાં કર્યું હતું ?

(94) મૂળભૂત આરોપણ ભૂલ કોને કહેવાય ?

(95) પરોપકાર એટલે શું ?

(96) મનોવલણના મુખય ત્રણ ઘટકો કયા છે ?

(97) કેવાં મનોવલણો સંપાદિત થાય છે ?

(98) બાળકો માટેનાં સંદર્ભ જૂથો કયાં છે ?

(99) કયા મનોવલણો વધુ સ્થિર હોય છે ?

(100) પૂર્વગ્રહોનું ભાવાત્મક પાસું શું સૂચવે છે ?

(101) મનોવલણના મુખ્ય બે લક્ષણો જણાવો.

(102) સમાજાભિમુખ વર્તન કયા ઘટકો પર આધાર રાખે છે ?

(103) પૂર્વગ્રહનું વાર્તનિક પાસુ શેનો નિર્દેશ કરે છે ?

(104) મનોભારથી બચવાનો શ્રેષ્ઠ ઉપાય કયો છે ?

(105) માનસિક સંઘર્ષ ક્યારે થાય છે ?

(106) મનોભારના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારો કયા કયા છે ?

(107) આયુર્વેદમાં જીવનશૈલીના કયા ચાર મહત્ત્વપૂર્ણ સિદ્ધાંતોનું વર્ણન છે ?

(108) ઈજનેરીમાં ‘stress’ શબ્દનો શો અર્થ થાય છે ?

(109) કેવી વ્યક્તિઓ સફળ, સુખી અને સંતુષ્ટ બને છે ?

(110) કેવી વ્યક્તિઓનું સમાયોજન તંત્ર નબળું રહી જાય છે ?

(111) રિચાર્ડ લૅઝારસે મૂલ્યાંકનના કયા બે તબક્કાઓ વર્ણવ્યાં છે ?

(112) મનોભારક કોને કહેવાય ?

(113) ‘સામનો કે પલાયન’ જેવા શારીરિક પરિવર્તનો ક્યારે જન્મે છે ?

(114) કયા શારીરિક રોગોના પાયામાં મનોભાર કારણરૂપ હોય છે ?

(115) દબાણના કેન્દ્રમાં કઈ બાબતો હોય છે ?

(116) અવેજીકરણ એટલે શું ?

(117) સમાવેશન એટલે શું ?

(118) કેવી કુટેવો સ્વાસ્થ્યને હાનિ પહોંચાડી, રોગોને આમંત્રણ આપે છે ?

(119) આયુર્વેદમાં સ્વાસ્થ્યની કઈ વ્યાખ્યા આપી છે ?

(120) કેવા આહારથી માંદગીનું જોખમ ઘટે છે ?

(121) અવક્ષેપક ઘટકો એટલે શું ?

(122) અસાધારણ વર્તન માટે કયાં જૈવિક કારણો જવાબદાર છે ?

(123) વિકૃતિ ભય કોને કહેવાય ?

(124) ગંભીર પ્રકારનો મનોરોગ કયો છે ?

(125) ખાઉધરાપણું એટલે શું ?

(126) કયા મનોવૈજ્ઞાનિકોના મતે સામાજિક વિકૃતિભય વિશિષ્ટ રીતે પૌંગંડાવસ્થા દરમિયાન વિકસે છે.

(127) વ્યક્તિત્વ વિકૃતિ કોને કહેવાય ?

(128) અસાધારણ વર્તન જન્માવનારાં મુખ્ય પરિબળો કયાં છે ?

(129) અનિવાર્ય વિચાર દબાણ કઈ બાબતો અંગેનાં હોય છે ?

(130) સામાન્ય ભય કોને કહેવાય ?

(131) દ્વિધ્રુવી વિકૃતિ એટલે શું ?

(132) માનસિક રોગોના વર્ગીકરણ માટે અમેરિકન મનોચિકિત્સક મંડળની કઈ પદ્ધતિ પ્રચલિત છે ?

(133) મનોદશાની વિકૃતિના પ્રકારો જણાવો.

(134) પૂર્વ પ્રવર્તક ઘટકો એટલે શું ?

(135) છિન્ન મનોવિકૃતિનો ભોગ બનેલી વ્યક્તિ કઈ મુશ્કેલીઓ અનુભવે છે ?

(136) આત્મરત વિકૃતિ એટલે શું ?

(137) બાળ ગુનેગારોનો ગુનો સાબિત થતાં ક્યાં મોકલવામાં આવે છે ?

(138) મનોદુર્બળ વ્યક્તિઓમાં કઈ ખામીઓ જોવા મળે છે ?

(139) સામાન્યકૃત વિકૃતિ ચિંતાને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(140) વિકૃત ભયના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારો કયા છે ?

(141) વિકૃત ભય માટેનો અંગ્રેજી શબ્દ ગ્રીક ભાષાના કયા શબ્દ પરથી ઉતરી આવ્યો છે ? તેનો શો અર્થ થાય ?

(142) કઈ વિકૃતિવાળાં બાળકો માતા-પિતાથી અને ખાસ કરીને માતાથી જુદા પડવાની વધારે પડતી ચિંતા અનુભવે છે ?

(143) આહારસંબધી બે વિકૃતિઓનાં નામ જણાવો.

(144) મનોપચારની પ્રક્રિયાને મુખ્ય કેટલા ભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ? કયા કયા ?

(145) ઈન્સ્યુલિન ઉપચાર પાછળ કેવો તર્ક હતો ?

(146) કઈ મનોવિકૃતિઓમાં દવાઓ રાહતદાયક સાબિત થઈ છે ?

(147) મનોગત્યાત્મક ઉપચારમાં કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

(148) પ્રાણાયામને કયા ત્રણ ભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ?

(149) મનોગત્યાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિ કયા સિદ્ધાંત પર આધારિત છે ?

(150) પ્રતિરોધ દર્દીના કેવા વર્તન દ્વારા પ્રગટ થાય છે ?

(151) મનોપચારનું મુખ્ય ધ્યેય કયું છે ?

(152) મહર્ષિ પતંજલિના મત મુજબ યોગ એટલે શું ?

(153) પ્રતિરોધ એટલે શું ?

(154) ભાવ વિરેચનમાં દર્દી શું કરે છે ?

(155) કઈ સ્થિતિને ધ્યાન કહે છે ?

(156) પ્રત્યાહાર એટલે શું ?

(157) ઉપચારના તબક્કામાં શેનો સમાવેશ થાય છે ?

(158) સમાધિ એટલે શું ?

(159) પ્રાણાયામ એટલે શું ?

(160) યોગનાં આઠ અંગોના નામ જણાવો.

(161) મનોગત્યાત્મક પદ્ધતિના પ્રણેતા કોણ હતા ?

(162) યમમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(163) ઉપચારકે દર્દીને કઈ બાબતની ખાતરી આપવી પડે છે ?

(164) ઉપચારના અભિગમોનું મુખ્ય ધ્યેય કયું છે ?

(165) સ્થાનાંતરણ એટલે શું ?

(166) ગીચતા શેનો નિર્દેશ કરે છે ?

(167) કઈ મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રક્રિયાઓને વર્તન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?

(168) ફ્રિજમાં કયો વાયુ વપરાય છે ?

(169) ઘોંઘાટ કોને કહે છે ?

(170) ભીડ શાનો નિર્દેશ કરે છે ?

(171) ભૌતિક વિશ્વમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(172) હવાનું પ્રદૂષણ કઈ રીતે થાય છે ?

(173) સામાજિક-સાંસ્કૃતિક પર્યાવરણમાં કયા પાસાંનો સમાવેશ થાય છે ?

(174) ચામડીના કેન્સરનું પ્રમાણ વધવાનું કારણ કયું છે ?

(175) કુદરતી આપત્તિમાં શેનો સમાવેશ થાય છે ?

(176) સી.એન.જી. (CNG)નું પૂરું નામ જણાવો.

(177) પર્યાવરણ દ્વારા માનવજાતને મળેલ અણમોલ ભેટ કઈ છે ?

(178) કઈ નદીઓના પાણીનું પ્રદૂષણ ભયજનક સ્તરે છે ?

(179) વર્તનોની નીપજોમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(180) ગાણિતિક રીતે જીવન અવકાશને કઈ રીતે દર્શાવી શકાય ?

(181) ઍરપોર્ટ કે રેલ્વે સ્ટેશન નજીકના વિસ્તારમાં રહેતા લોકોમાં મોટા અવાજોને કારણે કઈ સમસ્યાઓ સર્જાય છે ?

(182) સૂર્યના અલ્ટ્રાવાયોલેટ કિરણોની જોખમી અસરો સામે કયો વાયુ રક્ષણ આપે છે ?

(183) PUC શું છે ?

(184) સંસ્થાની અનિવાર્યતા શી છે ?

(185) કાટ્ઝ અને કાહ્ન કોઈપણ તંત્રના કેટલા પ્રકારો વર્ણવે છે ? કયા કયા ?

(186) સંસ્થાનો સમાવેશ કયા તંત્રમાં થાય છે ?

(187) નિયંત્રણ વિસ્તાર એટલે શું ?

(188) ઔપચારીકરણ કોને કહેવાય ?

(189) અરજીપત્રકોમાં શાનો શાનો સમાવેશ થાય છે ?

(190) મુલાકાત અરજદારની કઈ બાબતોને ચકાસવા માટેની ઉપયોગી પદ્ધતિ છે ?

(191) કયા અભ્યાસોના આધારે સંસ્થા એક સંપૂર્ણ વ્યવસ્થા તરીકે ઓળખાતી થઈ ?

(192) કર્મચારીની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન એટલે શું ?

(193) વિજ્ઞાપનની પ્રવૃત્તિમાં કઈ ત્રણ સંસ્થાઓ મુખ્યત્વે કાર્યરત હોય છે ?

(194) કયું તંત્ર નવી ઊર્જા પ્રાપ્ત કરી શકે ?

(195) કેન્દ્રિયકરણ એટલે શું ?

(196) કાર્ય નિદર્શનનો ઉપયોગ શું છે ?

(197) સંગઠન કોને કહેવાય ?

(198) સંસ્થાલક્ષી સંરચનાના ત્રણ પ્રકારો જણાવો.

(199) અધિકાર એટલે શું ?

(200) કર્મચારીની પસંદગીની પ્રચલિત પદ્ધતિઓ કઈ છે ?

(201) શાળાની ભૌતિક સંપત્તિ કઈ છે ?

(202) સંસ્થાઓના બે મૂળભૂત પ્રકારો કયા છે ?

(203) પ્રાથમિક સમસ્યા કોને કહે છે ?

(204) અપ્રગટ સમસ્યા કોને કહેવાય ?

(205) સામાજિક સમસ્યાઓને જોવાના દૃષ્ટિબિંદુ જણાવો.

(206) ગરીબાઈમાં કયા ત્રણ ઘટકો રહેલાં છે ?

(207) ભારતની અત્યંત મહત્ત્વની સમસ્યા કઈ છે ?

(208) ગરીબ કોને કહેવાય ?

(209) રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા એટલે શું ?

(210) કેવી પરિસ્થિતિમાં રાષ્ટ્રીય એકતા અને અસ્મિતાનેહાનિ પહોંચે છે ?

(211) સામાજિક સમસ્યાના પ્રકારો કેટલા અને કયા કયા છે ?

(212) સામાજિક સમસ્યા એટલે શું ?

(213) ભારતની સામાજિક બાબત અંગેની સમસ્યા કઈ છે ?

(214) અતિશય વસ્તી પ્રગટ સમસ્યા શાથી છે ?

(215) માધ્યમોએ કઈ મોટી સામાજિક સમસ્યા ઊભી કરી છે ?

(216) ગંદા વિસ્તારોમાં કઈ સમસ્યાઓ વધુ હોય છે ?

(217) પ્રગટ સમસ્યા કોને કહેવાય ?

(218) ભારતની પાયાની જરૂરતો સંતોષવાની સમસ્યા કઈ છે ?

(219) ગરીબાઈની વ્યાખ્યા સામાન્ય રીતે શાના વડે અપાય છે ?

(220) વંચિતતા એટલે શું ?

(221) ગરીબીની પેટાસંસ્કૃતિ ગરીબોમાં લાક્ષણિક રીતે કઈ બાબતોને પ્રોત્સાહન આપે છે ?

(222) સલાહ કોના કોના વચ્ચે જોડતી પારસ્પરિક પ્રક્રિયા છે ?

(223) પરાનુભૂતિ એટલે શું ?

(224) મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની વ્યાખ્યા લખો.

(225) મનોવૈજ્ઞાનિક લક્ષણો માપવા માટેની મનોવિજ્ઞાનની શાખાને શું કહે છે ? તેનો આદ્યસ્થાપક કોણ છે ?

(226) પ્રત્યાયન એટલે શું ?

(227) અસરકારક,સારો પ્રત્યાપનકર્તા બનવા માટે વ્યક્તિમાં કયાં બે કૌશલ્યો હોવા જરૂરી છે ?

(228) શાબ્દિક પ્રત્યાપન એટલે શું ?

(229) મુલાકાત એટલે શું ?

(230) મુલાકાતના મુખ્ય કેટલા પ્રકારો પડે છે ? કયા કયા ?

(231) સંવેદનશીલતા એટલે શું ?

(232) મુલાકાત કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?

(233) સલાહની પ્રક્રિયા ફોગટની મહેનત ક્યારે બને છે ?

(234) કસોટી કાર્યક્રમમાં કયા પાસાંઓ પર ધ્યાન આપવું જરૂરી છે ?

(235) આજે કયાં ક્ષેત્રોમાં મનોમાપનનો ઉપયોગ થાય છે ?

(236) મધ્યક કોને કહેવામાં આવે છે ?

(237) આંકડાશાસ્ત્રના પ્રકારો જણાવો.

(238) નીચે આપેલા પ્રાપ્તાંકો પરથી બહુલક શોધો.

47, 45, 22, 61, 55, 45, 43, 51, 45

(239) પાઈ ચાર્ટનો શો ઉપયોગ થાય છે ?

(240) વર્ગીકૃત માહિતી કોને કહેવામાં આવે છે ?

(241) વર્ગીકૃત માહિતી પરથી મધ્યસ્થ શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.

(242) આપેલ આવૃત્તિ વિતરણમાં બહુલકનું માપ શોધવા કયા સૂત્રનો ઉપયોગ થાય છે ?

(243) અવર્ગીકૃત માહિતી પરથી પ્રમાણ વિચલન શોધવાનું સૂત્ર લખો.

(244) સહસંબંધની કિંમતો હંમેશા કોની વચ્ચેજ આવે છે ?

(245) 37, 35,22, 51,26, 55, 35, 43, 51,35 - આ પ્રાપ્તાંકો પરથી બહુલક શોધીને જણાવો.

(246) બુદ્ધિ અને શૈક્ષણિક સિદ્ધિ વચ્ચે કયો સહસંબંધ જોવા મળે છે ?

(247) પ્રસારમાન એટલે શું ?

(248) ધન સહસંબંધ એટલે શું ?

(249) પ્રમાણ વિચલન એટલે શું ?

(250) નામલક્ષી તુલાનો ઉપયોગ જણાવો.

(251) મનોવિજ્ઞાનમાં કયાં લક્ષણોના માપનમાં મધ્યાંતરલક્ષી તુલાઓનો ઉપયોગ થાય છે ?

(252) સામાન્ય રીતે ઉપયોગમાં લેવાય એવા ત્રણ મધ્યવર્તી સ્થિતિનાં માપ જણાવો.

(253) આલેખમાં ઊગમબિંદુ કોને કહેવામાં આવે છે ? તેને શેના વડે દર્શાવવામાં આવે છે ?

• • •

વિભાગ-C

● **નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર સંક્ષિપ્તમાં લખો.**

(1) બુદ્ધિનું કાર્ય જણાવો.

(2) બુદ્ધિમાં કઈ ચાર બાબતો મહત્ત્વની છે ?

(3) યાંત્રિક તર્ક કસોટી વ્યક્તિની કઈ સફળતાની આગાહી કરે છે ?

(4) DATમાં કઈ આઠ અભિયોગ્યતાઓનું માપન થાય છે ?

(5) ભારતીય મત મુજબ બુદ્ધિમાન વ્યક્તિમાં કઈ ક્ષમતાઓ હોય છે ?

(6) ગાર્ડનરે કયા આઠ પ્રકારની બુદ્ધિ સૂચવી છે ?

(7) એકદળ જોડકાં બાળકોના જન્મ વિશેની પ્રક્રિયા સમજાવો.

(8) સમકાલીન ક્રિયા અને ક્રમિક ક્રિયાઓ સમજાવો.

(9) વૅક્સલરની જુદાં જુદાં વયજૂથો માટેની કસોટીઓ વયજૂથ પ્રમાણે દર્શાવો.

(10) અભિયોગ્યતા કસોટીઓના બે ઉપયોગો જણાવો.

(11) સ્વ એટલે શું ?

(12) બચાવપ્રયુક્તિ તરીકે 'યૌક્તિકિકરણ'ની સમજૂતી આપો.

(13) ભગવદ્ગીતા મુજબ સત્ત્વગુણમાં કયા લક્ષણોનો સમાવેશ થાય છે ?

(14) મનોવિશ્લેષક અભિગમની મર્યાદાઓ જણાવો.

(15) પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિનું મૂલ્યાંકન કરો.

(16) ઉર્ધ્વીકરણ એટલે શું ? એક ઉદાહરણ આપો.

(17) સ્વપ્નનાં ત્રણ કાર્યો જણાવો.

(18) ડૉ. ફ્રૉઈડે દર્શાવેલ વ્યક્તિત્વનાં ત્રણ વિભાગો જણાવો.

(19) મુલાકાત અને નિરીક્ષણ પદ્ધતિમાં કઈ મર્યાદાઓ છે ?

(20) દમન એટલે શું ? સમજાવો.

(21) વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા લખો.

(22) વ્યક્તિત્વઆકારણીના મુખ્ય હેતુઓ કયા છે ?

(23) ભારતીય જીવનશૈલીમાં 'સ્વ નિયમન' કઈ રીતે થાય છે ?

(24) કૉસ્ટા અને મૅક્રેએ વ્યક્તિત્વના કયા પાંચ ઘટકો સૂચવ્યા છે ?

(25) વ્યક્તિત્વને ઓળખવું અને સમજવું એ મનોવૈજ્ઞાનિક માટે પડકારરૂપ શા માટે છે ?

(26) વ્યક્તિ બચાવ પ્રયુક્તિનો ઉપયોગ શા માટે કરે છે ?

(27) સ્વ નિયમન એટલે શું ?

(28) 'માણસ દોરો' કસોટીની સમજૂતી આપો.

(29) વ્યક્તિત્વ આકારણીની રીતો જણાવી, જાણીતી પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિઓ જણાવો.

(30) 'વાક્ય પૂર્તિ' પ્રવિધિની સમજૂતી આપો.

(31) પ્રક્ષેપણ એટલે શું ?

(32) ફ્રૉઈડે મનોજાતીય વિકાસના કયા પાંચ તબક્કાઓ દર્શાવ્યા છે ?

(33) પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિઓ શા માટે વિકસાવવામાં આવી છે ? સમજાવો.

(34) ઈન્કાર કે અસ્વીકારની બચાવપ્રયુક્તિ સમજાવો.

(35) 'સ્વ' કર્તા તરીકે અને વિષયવસ્તુ તરીકે સમજાવો.

(36) આત્મનિવેદન સ્વરૂપનાં વ્યક્તિત્વ માપોની ટીકા જણાવો.

(37) નેતૃત્વમાં 'મહાન માણસનો સિદ્ધાંત' કોને કહેવામાં આવે છે ?

(38) નેતૃત્વની સમજૂતી આપો.

(39) જૂથ સંસક્તિને અસર કરતાં ઘટકો જણાવો.

(40) કરિશ્માતી નેતા કોને કહેવાય ? ઉદા. આપી સમજાવો.

(41) સંબંધલક્ષી અભિગમ એટલે શું ?

(42) સામાજિક કામચોરી કોને કહેવાય છે ?

(43) જૂથ સંરચના એટલે શું ?

(44) જૂથનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરતાં લક્ષણો જણાવો.

(45) નેતૃત્વ ઉદ્‌ભવ માટેના ઘટકો કયા કયા છે ?

(46) મુક્ત નેતૃત્વની સમજૂતી આપો.

(47) સંમતિ કે અનુવર્તન કોને કહેવાય ? સંમતિ મેળવવાની પ્રયુક્તિઓ જણાવો.

(48) કાર્યલક્ષી અભિગમ સમજાવો.

(49) જૂથની વ્યાખ્યા આપો.

(50) સામાજિક સુસાધ્યતા એટલે શું ?

(51) સામાજિક કામચોરી માટેના જવાબદાર કારણો જણાવો.

(52) નેતૃત્વ અંગેનો લક્ષણ સિદ્ધાંત જણાવો.

(53) નેતાના પોષક અને કાર્યલક્ષી અભિગમથી શા ફાયદા થાય છે ?

(54) ''મનોવલણો સાપેક્ષ રીતે સ્થિર હોય છે'' - સમજાવો.

(55) તરવાના દૃષ્ટાંત દ્વારા મનોવલણના ઘટકો સમજાવો.

(56) માપનતુલાનાં લક્ષણો જણાવો.

(57) શું શાસ્ત્રીય અભિસંધાનથી વિધાયક મનોવલણ વિકાસ પામે છે ? દૃષ્ટાંત આપી સમજાવો.

(58) પ્રત્યક્ષ વ્યક્તિગત અનુભવ મનોવલણના ઘડતરમાં કઈ રીતે ભાગ ભજવે છે ?

(59) ફ્રીત્ઝ હાઈડરનો આરોપણ સિદ્ધાંત જણાવો.

(60) વિનરનો સ્થિરતા અંગેનો મત જણાવો.

(61) સમાજાભિમુખ સ્થિરતા અંગેનો મત જણાવો.

(62) કોઈપણ વર્તનને સમાજાભિમુખ ગણવા માટેની શરતો જણાવો.

(63) મનોવલણના કાર્યો જણાવો.

(64) મનોવલણની વ્યાખ્યા આપો.

(65) મનોવલણનું ભાવાત્મક ઘટક એટલે શું ?

(66) મુઝાફર શેરીફના મતે જૂથ સંઘર્ષ ક્યારે ઉદ્ભવે છે ?

(67) મનોવલણનું વાર્તનિક ઘટક એટલે શું ?

(68) પૂર્વગ્રહો દૂર કરવાની વ્યૂહરચનાઓ જણાવો.

(69) પ્રત્યાયન પ્રક્રિયાના ઘટકો જણાવો.

(70) મનોવલણો શાથી જળવાઈ રહે છે ?

(71) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન એટલે શું ?

(72) પૂર્વગ્રહની વ્યાખ્યા લખો.

(73) મનોવલણ ઘડતર પર અસર કરતા ઘટકો લખો.

(74) સંચાર માધ્યમો પૂર્વગ્રહ ઘટાડવામાં કઈ રીતે મદદરૂપ થઈ શકે ?

(75) મનોવલણમાં પરિવર્તન લાવનાર ઘટકોના કયા બે વર્ગો છે ?

(76) ભેદભાવ કોને કહે છે ?

(77) સમાજાભિમુખ વર્તનના નિર્ણાયકો જણાવો.

(78) કુટુંબમાં બાળકોના મનોવલણ કઈ રીતે ઘડાય છે ?

(79) સમાયોજનની વ્યાખ્યા લખો.

(80) મનોભાર એટલે શું ?

(81) મનોભાર પ્રત્યેની પ્રતિક્રિયાઓનો આધાર કઈ મુખ્ય ત્રણ બાબતો પર છે ?

(82) મનોભારકોના પ્રકાર ઉદાહરણ સહ જણાવો.

(83) અનુકંપી ચેતાતંત્ર સક્રિય થતાં કયાં શારીરિક પરિવર્તનો જન્મે છે ?

(84) મસ્તિષ્ક ગ્રંથિ ઉદ્દીપ્ત થતાં શરીરમાં કઈ ક્રિયાઓ થાય છે ?

(85) લોકો જે મનોભાર અનુભવે છે તેમાં કઈ કઈ વિવિધતા હોય છે ?

(86) મોટા આઘાતજનક બનાવોની શી માનસિક અસર થાય છે ?

(87) હતાશા ક્યારે જન્મે છે ?

(88) સમસ્યાકેન્દ્રિત અભિગમની ત્રણ પ્રવૃત્તિઓ સદષ્ટાંત જણાવો.

(89) WHO એ આપેલી સ્વાસ્થ્યની વ્યાખ્યા લખો.

(90) વ્યક્તિજ્યારે મનોભારની અસર હેઠળ હોય ત્યારે કેવો આહાર પસંદ કરે છે ?

(91) કુસમાયોજનની સમસ્યા ક્યારે ઉત્પન્ન થાય છે ?

(92) સંઘર્ષોના પ્રકારોના નામ લખો.

(93) મનોભારના મુખ્ય પ્રકારો જણાવો.

(94) ક્યારેક મનોભાર લાભકારક કેમ હોય છે ?

(95) અસાધારણ વર્તન એટલે શું ?

(96) ખિન્નતાની લાગણી એટલે શું ?

(97) ભયભીત વિકૃતિમાં કયા લક્ષણો જોવા મળે છે ?

(98) ખિન્નતા સંબંધી વિકૃતિ એટલે શું ?

(99) વ્યામોહાત્મક વ્યક્તિત્વ એટલે શું ?

(100) અનિવાર્ય ક્રિયા દબાણ કોને કહે છે ?

(101) વ્યક્તિત્વ વિકૃતિઓના પ્રકારો જણાવો.

(102) આત્મરત વિકૃતિ એટલે શું ?

(103) ખાઉધરાપણું એટલે શું ?

(104) છિન્ન મનોવિકૃતિનો અર્થ સમજાવો.

(105) વાર્તનિક વિકૃતિ એટલે શું ?

(106) મનોપચારના પ્રકારો જણાવો.

(107) માનસિક રોગોમાં નિષ્ણાત પાસે માર્ગદર્શન અને ઉપચાર કરાવવો કેમ જરૂરી છે ?

(108) પુનર્વસન કાર્યક્રમની આવશ્યકતા કેમ ઊભી થાય છે ?

(109) સ્ટ્રેન્જે આપેલી મનોપચારની વ્યાખ્યા આપો.

(110) નિયમનો અર્થ જણાવી તેમાંકઈ કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(111) દર્દીને વિદ્યુત આંચકા આપવાની રીત લખો.

(112) પ્રતિરોધ એટલે શું ?

(113) ઍલિસે ઉપચાર માટે કઈ પદ્ધતિ વિકસાવેલી છે ? તેનો ઉપયોગ ઉપચારકો શાના માટે કરે છે ?

(114) વિદ્યુત આંચકા ઉપચાર પદ્ધતિ કઈ બે બાબતો પર આધારિત છે ?

(115) મનોપચારમાં ભાવાતીત ધ્યાનનું શું મહત્ત્વ છે ?

(116) વર્તન ઉપચાર પ્રક્રિયામાં કયા ઉપચારનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

(117) બેધાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિમાં દર્દીની સારવાર કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ?

(118) મનોગત્યાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિ કઈ બાબતોનો સ્વીકાર કરી ઉપચાર કરે છે ?

(119) પ્રત્યાહાર એટલે શું ?

(120) મનોવિશ્લેષણના મુખ્ય પગથિયા કયા કયા છે ?

(121) આસનનો અર્થ આપી, આસનના મુખ્ય ત્રણ પ્રકારના નામ લખો.

(122) ઔષધીય ઉપચાર એટલે શું ? સમજાવો.

(123) બૅકની ઉપચાર પદ્ધતિ દર્દીને કઈ રીતે મદદરૂપ થાય છે ?

(124) ઈન્સ્યુલિન ઉપચાર કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ?

(125) પ્રતિક વિનિયમ પદ્ધતિમાં સમાવેશ થતા ત્રણ પગથિયા જણાવો.

(126) 'ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ'નો અર્થ આપો.

(127) હવાના પ્રદૂષણની સમજૂતી આપો.

(128) અવાજનું પ્રદૂષણ કેવી પરિસ્થિતિઓ સર્જે છે ?

(129) પર્યાવરણના મુખ્ય ઘટકો જણાવો.

(130) ભૌતિક પર્યાવરણમાં કયા પાસાંઓનો સમાવેશ થાય છે ?

(131) ભીડ અને ગીચતા વચ્ચે શો તફાવત છે ?

(132) પર્યાવરણ અભિમુખ વર્તનને પ્રોત્સાહન આપવા કયા કયા અભિગમો વિકસાવી શકાય ?

(133) "સાચા અર્થમાં પર્યાવરણને બહુવિદ્યાકીય ક્ષેત્ર ગણાવી શકાય" - સમજાવો.

(134) કાર્ય વર્ણન એટલે શું ?

(135) કાર્ય વિશ્લેષણ એટલે શું ?

(136) લેખિત કસોટીઓના ફાયદા જણાવો.

(137) સંસ્થાની વ્યાખ્યા આપો.

(138) કોઈ પણ સંસ્થાની રચનાના બે મહત્ત્વપૂર્ણ આધારો જણાવો.

(139) મુલાકાત એટલે શું ? મુલાકાત કેટલા પ્રકારે થઈ શકે ? કયા કયા ?

(140) સંસ્થાના લક્ષણો જણાવો.

(141) કર્મચારીની પસંદગીની પધ્ધતિઓ જણાવી, અરજીપત્રક વિષે નોંધ લખો.

(142) વિકેન્દ્રિત સત્તા એટલે શું ?

(143) વ્યવસ્થાપકોના મૂળભૂત કાર્યો કયાં છે ?

(144) સંસ્થાના મૂળભૂત પ્રકારો જણાવો.

(145) કર્મચારીઓની પસંદગી મોટેભાગે લેખિત કસોટીઓ વડે કરવી જોઈએ - કેમ ?

(146) સરળ સંરચનાની શી વિશેષતા છે ?

(147) આયોજનમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(148) વેચાણ અને વિજ્ઞાપનની સમજૂતી આપો.

(149) સંસ્થાના ધ્યેય સિદ્ધ કરવાનો આધાર શેના પર રહેલો છે ?

(150) અમલદારશાહી સંરચનાની સૌથી મોટી નબળાઈ કઈ છે ?

(151) અનેકતામાં એકતાનું ભારત એક સારું દૃષ્ટાંત છે - સમજાવો.

(152) સામાજિક ગેરલાભ કોને કહેવાય ?

(153) શહેરીકરણની મુખ્ય સમસ્યાઓ કઈ કઈ છે ?

(154) સામાજિક મનોવૈજ્ઞાનિક કયું કાર્ય કરે છે ?

(155) પ્રાથમિક સમસ્યા કોને કહે છે ? ઉદાહરણ આપી લખો.

(156) ભારતની અસ્મિતા કઈ રીતે સાર્થક બને છે ?

(157) શહેરી સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે કયા પ્રકારની જાગૃતિ આવતી જાય છે ?

(158) ભારતીયો કઈ સામાજિક સમસ્યાઓ અનુભવે છે ?

(159) મનોવિજ્ઞાનીએ પોતાના અભ્યાસમાં કયા વિશિષ્ટ ક્ષેત્ર વિકસાવ્યા છે ?

(160) સલાહની પ્રક્રિયામાં કયા ત્રણ સામાન્ય તત્ત્વો રહેલા છે ?

(161) અસરકારક મનોવિજ્ઞાનની કોને કહેવાય ?

(162) સલાહપ્રક્રિયામાં સલાહાર્થીને થતા લાભો જણાવો.

(163) સલાહ એટલે શું ?

(164) અસરકારક મનોવિજ્ઞાની તરીકે તેણે કેવા કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરવા જોઈએ ?

(165) સલાહ પ્રક્રિયાનો અંત ક્યારે આવે છે ?

(166) સારા પ્રત્યાયનકર્તા બનવા માટેના કેટલાક માર્ગદર્શક સૂચનો જણાવો.

(167) કસોટી વિતરણ કરતા પહેલાં પરીક્ષકે કઈ તૈયારીઓ કરવી જોઈએ ?

(168) પ્રત્યાયનની પ્રક્રિયાના માત્ર ઘટકો જણાવો.

(169) સલાહ વિશેના ચાર લક્ષણો જણાવો.

(170) પ્રત્યાયનની વ્યાખ્યા આપી અસરકારક પ્રત્યાયનકર્તાના કૌશલ્યો જણાવો.

(171) આવૃત્તિ વિતરણ કઈ રીતે તૈયાર થાય છે ?

(172) આંકડાશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો.

(173) નામલક્ષી તુલાની સમજૂતી આપો.

(174) ઉગમબિંદુ કોને કહેવામાં આવે છે ?

(175) અવર્ગીકૃત માહિતી પરથી મધ્યસ્થની ગણતરી કઈ રીતે થાય છે ?

(176) નીચેના પ્રાપ્તાંકો પરથી મધ્યક શોધો.

15,22, 28, 17, 21, 30, 34, 08, 19, 27

(177) પ્રમાણવિચલન એટલે શું ?

(178) વર્ણનાત્મક આંકડાશાસ્ત્રનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે ?

(179) ગુણોત્તરલક્ષી તુલાની કઈ ખાસ લાક્ષણિકતા છે ?

(180) બહુલકના ઉપયોગો જણાવો.

(181) વિસ્તાર કોને કહે છે ?

(182) પ્રાપ્તાંકો 41, 24, 55, 18, 61, 38, 30, 47, 51, 35 પરથી મધ્યક શોધો.

(183) સહસંબંધ એટલે શું? ? સવિસ્તાર સમજાવો.

(184) મધ્યસ્થના ઉપયોગો જણાવો.

(185) મધ્યક કોને કહેવામાં આવે છે ?

(186) પ્રસારમાનનો ખ્યાલ સ્પષ્ટ કરો.

(187) મનોવિજ્ઞાનમાં ચાર પ્રકારની માપન તુલાઓ કઈ છે ?

(188) નીચેના પ્રાપ્તાંકોમાંથી મધ્યસ્થ શોધો.

5, 12, 8, 7, 11, 20, 13, 9

વિભાગ-D

● **નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો.**

(1) એકદળ જોડકાંના અભ્યાસો - બુદ્ધિ વિકાસના પુરાવા તરીકે વર્ણવો.

(2) સ્ટર્નબર્ગનો ત્રિપુટી સિદ્ધાંત સમજાવો.

(3) જે.પી. દાસ અને તેના સાથીદારોએ આપેલા બુદ્ધિના સિદ્ધાંતની સમજૂતી આપો.

(4) સર્જકતા અને બુદ્ધિ વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

(5) સ્ટેનફર્ડબિને કસોટીની સમજૂતી આપો.

(6) ટૂંકનોંધ લખો : બુદ્ધિ આંકનું વિતરણ.

(7) પ્રતિભા સંપન્નતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(8) નીચો બુદ્ધિઆંક મેળવવાનાં કારણો જણાવો.

(9) બુદ્ધિનું મહત્ત્વ અને ઉપયોગો જણાવો.

(10) બુદ્ધિની મંદતાની કક્ષાઓ જણાવી, હળવી કક્ષાની મનોદુર્બળ વ્યક્તિનાં લક્ષણો જણાવો.

(11) મધ્યમ કક્ષાના બૌદ્ધિક મંદ વ્યક્તિઓનાં લક્ષણો જણાવો.

(12) વૅક્સલરની બુદ્ધિકસોટીઓ વિશે માહિતી આપો.

(13) પ્રતિભાસંપન્ન બાળકોને ઓળખવામાટે કઈ માહિતી મેળવવામાં આવે છે ?

(14) ફ્રૉઈડના મત મુજબ વ્યક્તિત્વના વિભાગો સમજાવો.

(15) બચાવ પ્રયુક્તિ તરીકે પ્રક્ષેપણની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો.

(16) રોરશાકની શાહીના ધાબાની પ્રવિધિ જણાવો.

(17) પ્રક્ષેપણ પ્રવિધિઓની સમાનતાઓ જણાવો.

(18) વ્યક્તિત્વનું માપન શા માટે જરૂરી છે ?

(19) સ્થગિતતા અને પરાગતિની સમજૂતી આપો.

(20) વ્યક્તિત્વ પ્રકારના અભિગમમાં પ્રાચીન પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

(21) મનોગત્યાત્મક અભિગમનું મૂલ્યાંકન કરો.

(22) આઈઝેન્કની વ્યક્તિત્વ પ્રશ્નાવલિ વિષે નોંધ લખો.

(23) સ્વનિયમનની મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રવિધિઓ જણાવી તેની સમજૂતી આપો.

(24) વાક્યપૂર્તિ પ્રવિધિની સમજૂતી આપો.

(25) દમન અને ઊર્ધ્વીકરણની બચાવ પ્રયુક્તિઓ સમજાવો.

(26) સ્વના પાશ્ચાત્ય અને ભારતીય ખ્યાલો વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(27) વ્યક્તિત્વની વ્યાખ્યા ચર્ચો.

(28) સ્વસાર્થકતા વિશે નોંધ લખો.

(29) વ્યક્તિત્વ આકારવાની રીતો જણાવી, મૂલ્યકરણ તુલાઓની સમજૂતી આપો.

(30) મીનેસોટા વિવિધલક્ષી વ્યક્તિત્વ શોધનિકા વિશે નોંધ તૈયાર કરો.

(31) જૂથની વ્યાખ્યા આપી સમજાવો.

(32) જૂથના પ્રકારો પૈકી પ્રાથમિક અને ગૌણ જૂથોનો પરિચય આપો.

(33) ઔપચારિક અને અનૌપચારિક જૂથ વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.

(34) અન્ય વ્યક્તિઓની હાજરી કયા કારણોસર કાર્ય કરવાની ઉત્તેજના વધારે છે ?

(35) સામાજિક કામચોરી ઘટાડવાની રીતો જણાવો.

(36) અનુરૂપતાની વ્યાખ્યા આપી તેનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(37) આજ્ઞાંકિતતાની સમજૂતી આપો.

(38) આપખુદ અને લોકશાહી નેતૃત્વ વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(39) કરિશ્માતી નેતાનું લક્ષણ જણાવી તેની કાર્યશૈલી ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

(40) રૂપાંતરલક્ષી નેતૃત્વનો પરિચય આપો.

(41) સ્વકીય અને પરકીય જૂથની સમજૂતી આપો.

(42) જૂથ ઘડતરને મદદરૂપ થતા ઘટકો સમજાવો.

(43) જૂથનાં લક્ષણો વર્ણવો.

(44) આપખુદ નેતૃત્વ એટલે શું ? સમજાવો.

(45) મુક્ત નેતૃત્વની સમજૂતી આપો.

(46) લોકશાહી નેતૃત્વની સમજ આપો.

(47) સંમતિ મેળવવાની સમજ આપો.

(48) જૂથ સંસક્તિની સવિસ્તાર સમજૂતી આપો.

(49) જૂથનાં કાર્યો વર્ણવો.

(50) નેતાની વ્યાખ્યા આપી સમજાવો.

(51) મનોવલણની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરો.

(52) મનોવલણનાં કાર્યો સમજાવો.

(53) મનોવલણના ઘટકો સમજાવો.

(54) મનોવલણ સંપાદિત કરવાની શિક્ષણ પદ્ધતિઓ વર્ણવો.

(55) મનોવલણ ઘડતરમાં ભાગ ભજવતાં પરિબળો સમજાવો.

(56) મનોવલણની ખાસિયતો જણાવો.

(57) નવી માહિતીના સંદર્ભમાં મનોવલણો કઈ રીતે બદલાય છે ?

(58) પૂર્વગ્રહની વ્યાખ્યા આપી તેના પાસાંઓ દ્વારા સમજૂતી આપો.

(59) જૂથ સંઘર્ષના ઉકેલની રીતો જણાવો.

(60) પૂર્વગ્રહો દૂર કરવાની વ્યૂહરચનાઓ જણાવો.

(61) કાર્યકારણ આરોપણ સવિસ્તાર સમજાવો.

(62) પરોક્ષ માપનમાં ‘ખોવાયેલપત્ર’ની ટેકનીક સવિસ્તાર સમજાવો.

(63) સમાજાભિમુખ વર્તનનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(64) આંતર જૂથ સંઘર્ષો વિશે સમજાવો.

(65) સમાજાભિમુખ વર્તનના નિર્ણાયકોની સમજૂતી આપો.

(66) મનોભારનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(67) મનોભારની શારીરિક પ્રતિક્રિયાઓ વિષે નોંધ લખો.

(68) મનોભારના ઉદ્ભવસ્થાન તરીકે ગમે તે બેની અસર જણાવો.

(69) મનોભારના પ્રકારો જણાવી પર્યાવરણ જન્ય મનોભારની સમજૂતી આપો.

(70) મનોવૈજ્ઞાનિક મનોભાર તરીકે હતાશા, સંઘર્ષ અને દબાણ વિશે નોંધ લખો.

(71) મનોભારને પહોંચી વળવાની પ્રવિધિઓ જણાવીસમસ્યા કેન્દ્રિત પ્રવિધિનું વર્ણન કરો.

(72) હાન્સસેલીએ જણાવેલ સામાન્ય અનુકૂલનના તબક્કાઓ વર્ણવો.

(73) જીવનશૈલી અને સ્વાસ્થ્ય વિશે નોંધ લખો.

(74) વિધાયક સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારીને સુસાધ્ય બનાવતા મુખ્ય ઘટકોનું વર્ણન કરો.

(75) મનોભારજનક પરિસ્થિતિની અસર હળવી થાય તેવી વ્યક્તિત્વની ત્રણ લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

(76) મનોભારની સ્વાસ્થ્ય પર પડતી અસરો સમજાવો.

(77) મનોભારના પ્રકાર તરીકે સામાજિક મનોભાર સમજાવો.

(78) રિચાર્ડ લેઝારસે બોધાત્મક મૂલ્યાંકનના દર્શાવેલા તબક્કાઓનું વર્ણન કરો.

(79) મનોભારની પ્રવિધિ તરીકે આવેગ કેન્દ્રિત અને અહમ્ બચાવ કેન્દ્રિત પ્રવિધિઓની ચર્ચા કરો.

(80) મનોભારની આવેગાત્મક પ્રતિક્રિયાઓ વર્ણવો.

(81) વિશિષ્ટ વિકૃત ભયનું વર્ગીકરણ દર્શાવો.

(82) ખિન્નતા સંબંધી વિકૃતિ વર્ણવો.

(83) અસાધારણ વર્તન એટલે શું ? સવિસ્તાર સમજાવો.

(84) છિન્ન મનોવિકૃતિ વિષે ટૂંકનોંધ લખો.

(85) વિયોગી ચિંતા વિકૃતિ સમજાવો.

(86) પદાર્થ સંબંધિત વિકૃતિઓ સવિસ્તાર સમજાવો.

(87) વિષણ્ણમનસ્ક વિકૃતિ સમજાવો.

(88) અનિવાર્ય વિચાર દબાણ અને ક્રિયા દબાણની વિકૃતિને ઉદાહરણ સહ સમજાવો.

(89) દ્વિધ્રુવીવિકૃતિની સમજૂતી આપો.

(90) અસાધારણ વર્તન માટેના ઘટક તરીકે મનોવૈજ્ઞાનિક ઘટકો સમજાવો.

(91) વર્તન સંબંધી વિકૃતિઓ જણાવી આત્મરત વિકૃતિની ચર્ચા કરો.

(92) વિકૃતિભય કોને કહેવાય ? સવિસ્તાર સમજાવો.

(93) મનોવિકૃતિઓના નિદાન અને વર્ગીકરણ માટે વિશ્વભરના નિષ્ણાતોમાં કઈ પદ્ધતિઓ પ્રચલિત છે ? ચર્ચો.

(94) સામાન્યીકૃત વિકૃત ચિંતાની સમજૂતી આપો.

(95) બાળગુનેગારીની સમજૂતી આપો.

(96) વ્યક્તિત્વ વિકૃતિઓ કોને કહેવાય ? તેના મુખ્ય પ્રકારો જણાવી દંભી વ્યક્તિત્વવાળા વ્યક્તિ અને પરિહારક વ્યક્તિત્વવાળી વ્યક્તિની સમજૂતી આપો.

(97) સ્વપ્ન અર્થઘટનની પદ્ધતિ વિષે નોંધ લખો.

(98) મનોપચારના તબક્કાઓ ચર્ચો.

(99) ઔષધિય ઉપચાર એટલે શું ? સમજાવો.

(100) જૈવ તબીબી ઉપચાર તરીકે મગજની શસ્ત્રક્રિયાની સમજૂતી આપો.

(101) મનોપચારના ધ્યેયો જણાવો.

(102) બૅકની બોધાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિ સમજાવો.

(103) મુક્ત સાહચર્ય પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.

(104) મનોવિશ્લેષણનાં મુખ્ય પગથિયાં સમજાવો.

(105) અણગમા ઉપચાર પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.

(106) ધ્યાન (Meditation)- વિશે નોંધ લખો.

(107) એલિસની તાર્કિક-ભાવાત્મક ઉપચાર પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.

(108) પ્રતીક વિનિમય પદ્ધતિ-વર્તન ઉપચાર તરીકે ચર્ચો.

(109) 'ઈન્સ્યુલિન' ઉપચાર પદ્ધતિની સમજૂતી આપો.

(110) યોગનો અર્થ આપી, તેના પગથિયાં તરીકે આસન, પ્રાણાયમ અને પ્રત્યાહારની સમજૂતી આપો.

(111) ટૂંકનોંધ લખો : વ્યવસાયલક્ષી ઉપચાર.

(112) કર્ટ લેવિનનો જીવન અવકાશનો ખ્યાલ સમજાવો.

(113) માનવ અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરો.

(114) 'ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ' એટલે શું ? સમજાવો.

(115) પુનઃ ઉપયોગ અને ઊર્જા સંરક્ષણ સમજાવો.

(116) ઘોંઘાટની માનવવર્તન પર અસરો સમજાવો.

(117) હવાના પ્રદૂષણ વિષે નોંધ લખો.

(118) કુદરતી અને માનવસર્જિત આપત્તિઓ વર્ણવો.

(119) ભારતીય સંસ્કૃતિમાં માનવ અને પર્યાવરણ વચ્ચેના સંબંધને લગતા મહત્ત્વનાં લક્ષણો જણાવો.

(120) કાર્યવિશ્લેષણની સમજૂતી આપો.

(121) ''વેચાણ અને વિજ્ઞાપન'' ટૂંકનોંધ લખો.

(122) બંધ તંત્ર અને ખુલ્લુ તંત્ર સમજાવો.

(123) સંસ્થાના લક્ષણો જણાવો.

(124) વ્યવસ્થાપકોના મહત્ત્વનાં કાર્યો વર્ણવો. (ગમે તે ત્રણ)

(125) કર્મચારી પસંદગીની પદ્ધતિઓ વર્ણવો.

(126) સમચોરસીય સંરચનાની સમજૂતી આપો.

(127) સરળ સંરચનાની સમજૂતી આપો.

(128) સંસ્થાની ધ્યેય સિદ્ધિનો આધાર શેના પર રહેલો છે ?

(129) આયોજનમાં કઈ બાબતોનો સમાવેશ થાય છે ?

(130) અમલદારશાહી સંરચનાની સમજૂતી આપો.

(131) સંસ્થાની સંરચનાનું આયોજન ક્યાં ચાવીરૂપ તત્ત્વો પર રહેલું છે ? ગમે તે ત્રણસમજાવો.

(132) સ્ત્રીની ભૂમિકા અને ભાગ ભજવણીમાં પરિવર્તન વિષે નોંધ લખો.

(133) કુટુંબ નિયોજન વડે વસ્તિવૃદ્ધિનું નિયંત્રણ શાથી જરૂરી છે ?

(134) ગરીબાઈ અને સામાજિક ગેરલાભના ગમે તે બે કારણો સમજાવો.

(135) ભારતીય સમાજમાં નિષેધક અસર કરતાં કોઈપણ ત્રણ ઘટકો જણાવો.

(136) ભારતની મુખ્ય સામાજિક સમસ્યાઓ જણાવો.

(137) ગરીબી ઘટાડવાના મનોવૈજ્ઞાનિક ઉપાયો જણાવો ?

(138) ભારતમાં થયેલ વસ્તી વિસ્ફોટની સમજૂતી આપો.

(139) સામાજિક સમસ્યાઓની કક્ષાઓ સમજાવો.

(140) શહેરી જીવનનાં લક્ષણો જણાવો.

(141) શહેરીસમસ્યાઓના ઉપાયો જણાવો.

(142) સામાજિક સમસ્યા અંગેનું કાર્યાત્મક દષ્ટિબિંદુ સમજાવો.

(143) સ્ત્રી-પુરુષ વચ્ચેના જાતિગત ભેદભાવ અંગેના કારણો ચર્ચો.

(144) રાષ્ટ્રીય એકતા સામેના પડકારો વિષે નોંધ લખો.

(145) જાતિગત ભેદભાવનાં ક્ષેત્રો વર્ણવો.

(146) ગરીબીનાં પરિણામો અને સામાજિક ગેરલાભો વિષે ટૂંકનોંધ લખો.

(147) શહેરીકરણની સમસ્યાઓ સમજાવો.

(148) સામાજિક સમસ્યા અંગેના વિવિધ દષ્ટિબિંદુઓ સમજાવો.

(149) ભારતીયોના જીવનનાં વિવિધ પાસાંને સ્પર્શતી સામાજિક સમસ્યાઓ વર્ણવો.

(150) પ્રત્યાયન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ સમજાવો.

(151) મુલાકાતનો અર્થ આપી, રચિત અને અરચિત મુલાકાતની સમજૂતી આપો.

(152) કસોટીકરણ માટેની સૂચનાઓ જણાવો.

(153) સલાહ પ્રક્રિયાના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો.

(154) પ્રત્યાયન પ્રક્રિયાના ઘટકો જણાવો.

(155) કસોટી વિતરણની પ્રક્રિયાનાં પાસાં વર્ણવો.

(156) શાબ્દિક અને બિનશાબ્દિક પ્રત્યાયન સમજાવો.

(157) સલાહની આચારસંહિતા સમજાવો.

(158) કસોટી વિતરણ માટેની પૂર્વ તૈયારીઓ જણાવો.

(159) ઘોંઘાટના દૂરીકરણ વિષે નોંધ લખો.

(160) મુલાકાતના ત્રણ સોપાનોની સમજૂતી આપો.

(161) સલાહ પ્રક્રિયામાં અસીલને થતા મુખ્ય લાભો જણાવો.

(162) મુલાકાતનું આયોજન કરતી વેળાએ કયા મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં રાખવા જોઈએ ?

(163) સહસંબંધના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

(164) મધ્યસ્થના ઉપયોગો જણાવો.

(165) પટ્ટી આલેખની સમજૂતી આપો.

(166) મધ્યકના ઉપયોગો જણાવો.

(167) નીચેના પ્રાપ્તાંકો પરથી મધ્યક અને બહુલક શોધો.

37, 35, 22, 61, 26, 55, 35, 43, 51, 35

(168) સ્તંભાલેખની સમજૂતી આપો.

(169) નામલક્ષી અને ક્રમલક્ષી તુલાઓ સમજાવો.

(170) 40 વિદ્યાર્થીઓના મનોવિજ્ઞાન વિષયના પ્રાપ્તાંકોને આધારે તેનું આવૃત્તિ વિતરણ કરો.

78	72	67	42	90	62	37	42	55	84
57	83	72	63	56	74	91	94	75	68
84	65	49	80	67	54	66	39	72	93
35	86	58	45	93	77	44	61	48	56

● ● ●

વિભાગ-E

● **નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તર ઉત્તર લખો.**

(1) બુદ્ધિની વ્યાખ્યા આપી તેનું સ્વરૂપ અને કાર્યો સ્પષ્ટ કરો.

(2) ''બુદ્ધિના વિકાસમાં કુદરત અને ઉછેરની આંતરક્રિયા જવાબદાર છે'' - સમજાવો.

(3) બુદ્ધિના સ્વરૂપ અંગેનો ગાર્ડનરનો બહુવિધ સિદ્ધાંત સમજાવો.

(4) બુદ્ધિનું માપન કેવી રીતે થાય છે ? બુદ્ધિઆંક સમજાવો.

(5) પ્રતિભા સંપન્ન બાળકોના લક્ષણો જણાવો.

(6) પ્રતિભા સંપન્ન ધરાવતી વ્યક્તિની ઓળખવાની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

(7) બૌદ્ધિક મંદતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો અને તેની કક્ષાઓ જણાવી લક્ષણો સમજાવો.

(8) અભિયોગ્યતાની વ્યાખ્યા આપી તેનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(9) અભિયોગ્યતા કસોટીઓ ટૂંકમાં વર્ણવો.

(10) સ્વ એટલે શું ? તે સમજાવી સ્વનો ભારતીય ખ્યાલ સમજાવો.

(11) સ્વ નિયમન એટલે શું ? સ્વનિયમનની મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રવિધિઓ સદૃષ્ટાંત સમજાવો.

(12) વ્યક્તિત્વના અભ્યાસ માટેના મુખ્ય અભિગમ જણાવી વ્યક્તિત્વ ગુણનો અભિગમ સમજાવો.

(13) ફ્રૉઈડે જણાવેલ વ્યક્તિત્વ વિકાસના સોપાનો વર્ણવો.

(14) બચાવપ્રયુક્તિ એટલે શું ? પ્રચલિત પ્રયુક્તિઓના નામ જણાવી કોઈપણ બે બચાવ પ્રયુક્તિઓ વિશે સવિસ્તાર સમજાવો.

(15) સ્થગિતતા અને પરાગતિની સમજૂતી આપો.

(16) જૂથનાં સ્વરૂપગત લક્ષણો સ્પષ્ટ કરો.

(17) જૂથનાં કાર્યો સદૃષ્ટાંત સમજાવો.

(18) જૂથ ઘડતરને મદદરૂપ થતા ઘટકો સ્પષ્ટ કરો.

(19) નેતૃત્વના ઉદ્‌ભવ માટેનાં કયાં પરિબળો જવાબદાર છે ? સમજાવો.

(20) નેતાનાં ગમે તે પાંચ કાર્યોનું વર્ણન કરો.

(21) નેતૃત્વની મુખ્ય શૈલીઓ જણાવી લોકશાહી અને આપખુદ શૈલીનો પરિચય આપો.

(22) પ્રાથમિક અને ગૌણ જૂથનો પરિચય આપો.

(23) સ્વકીય અને પરકીય જૂથનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો.

(24) મનોવલણ પરિવર્તનમાં ભાગ ભજવતાં ઘટકો સમજાવો.

(25) પૂર્વગ્રહ એટલે શું ? પૂર્વગ્રહોને દૂર કરવાની વ્યૂહરચનાઓની ચર્ચા કરો.

(26) માનસિક રોગીઓનું પુનઃ સ્થાપન કઈ રીતે થઈ શકે ?

(27) યોગના પગથિયાંની સમજૂતી આપો.

(28) પર્યાવરણના મુખ્ય પાંચ ઘટકોની સમજૂતી આપો.

(29) માનવવર્તન અને પર્યાવરણ વચ્ચેનો સંબંધ સમજાવો.

(30) પર્યાવરણ અભિમુખ વર્તનને પ્રોત્સાહિત કરવાના માર્ગો સવિસ્તાર જણાવો.

(31) ભીડ અને ગીચતાની સમજૂતી આપો.

(32) ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટની સવિસ્તાર સમજૂતી આપો.

(33) પુનઃ ઉપયોગ અને ઊર્જા સંરક્ષણની સમજૂતી આપો.

(34) ગરીબી ઘટાડવાના મનોવૈજ્ઞાનિક ઉપાયો જણાવો.

(35) શહેરીકરણની ગમે તે પાંચ સમસ્યાઓ સમજાવો.

(36) સ્ત્રી-પુરુષ વચ્ચેના ભેદભાવના કારણોની ચર્ચા કરો.

(37) પ્રત્યાયન ક્રાંતિની કેળવણી પરની અસરો સમજાવો.

(38) સામાજિક સમસ્યાઓનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

(39) સામાજિક સમસ્યાઓની કક્ષાઓ જણાવો.

(40) ગરીબાઈ અને સામાજિક ગેરલાભના કારણોની ચર્ચા કરો.

(41) સામાજિક સમસ્યા પ્રત્યેનાં વિવિધ દૃષ્ટિબિંદુઓ સમજાવો.

(42) રાષ્ટ્રીય અસ્મિતા એટલે શું ? રાષ્ટ્રીય અસ્મિતાને પ્રબળ બનાવવાની રીતો જણાવો.

(43) રાષ્ટ્રિય એકતા જાળવવામાં રાષ્ટ્રિય અસ્મિતાનું સર્જન શી રીતે મદદ કરી શકે ?

(44) આંકડાશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકારો વર્ણવો.

(45) નીચે આપેલા આવૃત્તિ વિતરણ પરથી મધ્યક અને મધ્યસ્થ શોધો.

વર્ગ	1	3	4	7	9	11	8	4	2	1
આવૃત્તિ	95-99	90-94	85-89	80-84	75-79	70-74	65-69	60-64	55-59	50-54

(46) સહસંબંધ એટલે શું ? તેના પ્રકારો વર્ણવો.

(47) નીચેની બુદ્ધિ લબ્ધિ પરથી મધ્યક અને મધ્યસ્થ શોધો.

બુદ્ધિ, લબ્ધિ	120-123	116-119	112-115	108-111	104-107	100-103	96-99	92-95	88-91	84-87	80-83
આવૃત્તિ	1	4	6	8	12	14	10	6	5	3	1

(48) નીચેના આવૃત્તિ વિતરણ પરથી આવૃત્તિ બહુકોણ દોરો.

વર્ગો	50-54	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	5-9
આવૃત્તિ	01	03	04	07	09	11	08	04	02	01

(49) મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપ તરીકે મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલકના ઉપયોગો જણાવો.

(50) આલેખની રચના કઈ રીતે કરવામાં આવે છે ?

(51) નીચે આપેલા આવૃત્તિ વિતરણ પરથી મધ્યક અને મધ્યસ્થ શોધો.

વર્ગ	55-59	50-54	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14
આવૃત્તિ	05	06	07	17	14	11	07	03	02	08

(52) નીચે આપેલા પ્રાપ્તાંકો પરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો.

37, 35, 40, 60, 36, 35, 50, 43, 55, 35

(53) નીચે આપેલાં પ્રાપ્તાંકો પરથી મધ્યક, મધ્યસ્થ અને બહુલક શોધો.

107, 99, 96, 110, 99, 88, 105, 110, 99

● ● ●